Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...маи 1921 оной ...ийн 21-hээ гарана | № 60 (14171) | 1976 оной мартын 12, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН ШИНДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ...ҮНЗЭГЫГӨӨР ТАЙЛБАРИЛХА

...хы совет хүнүүдтэл адли, Буряад ...ой ажалшад КПСС-эй XXV съездын ...эрние ехээр hонирхон анхаржа ... Гүрүү предприятинуудай, кол...д болон совхозуудай коллективүүд ...лис уялгануудаа дүүргэhэн тухай ...съездэ рапорт эльгээhэн байна. ...н-Үдэ городой, республикын ажал... уялгануудаа амжалтатайгаар бэе... тухайдаа съездэ рапорт эль...hэн.

...еспубликын бүхы нютагуудта боло... митингүүд, суглаанууд дээрэ хү...ершэд, колхозниг[у]уд болон арадай ... мэргэжэлтэд партиин XXV ... шиндхэбэринүүдые, партиин ...одын ба гадаадын политикые нэгэн ...ар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэ, ...хи табан жэлэй түсэб амжалтатай ... дүүргэхын тулада социалис шэнэ ...нуудые абана.

...СС-эй XXV съездын шиндхэбэри... хадаа партиин теоретическэ ба по...ческэ шухала удха шанартай доку...нүүд мүн болоно. КПСС-эй ЦК-гай ...ральна секретарь нүхэр Л. И. Бреж...й съезд дээрэ хэhэн «КПСС-эй Цент... Комитедэй тоосоон, дотоодын бо... гадаадын политикын талаар партиин ...үлхэ ээлжээтэ зорилгонууд» гэhэн ...эл хадаа марксизмын гайхамшаг ...мент мүн болоно. Мүнөөнэй үе сагай ...орондын байдалые, манай ороной ...ическа ба социально-политическэ ...лтые марксистско-ленинскэ науч... талаар гүнзэгы шэнжэлгэ хэгдэhэн, ... дотоодын ба гадаадын полити... зорилгонууд элидхэл дотор тодор...гдоhон байна.

...ПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо, ...ССР-эй арадай ажахые 1976—1980 ...дта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» ту... нүхэр А. Н. Косыгинай элидхэл соо ...хи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ...үүд харуулагдана, партиин экономи... стратеги, манай ороной арадай ... шухала шухала асуудалнууд бү...талаhаа тодорхойлогдонхой, мүнөөнэй ... партиин үүргэ улам дээшэ..., суртал бодолой, политическэ хү...юн шангадхаха зорилгонууд табиг...

...артиин съездын шиндхэбэринүүд бо... бусад материалнууд манай ороной ...алнон хүн зоной ажал хэрэгэй ...эрн болохо, уласхоорондын комму... болон национально-сүлөөрэлгын хү...ой дүршэлые баяжуулха юм.

...нэ хүсэ нэмээhэн, элсүүлхы айхаб...эх хүсэтэй эдэ документнүүд совет ...эй зүрhөө халуунаар дэмжэгдэнэ, ... социалис Эхэ ороной, Коммунис ... түлөө бүгэдэнэй зүрхэ сэдьхэл ...оргорхолоор дүүргэнэ, ажалай шэ... амжалтада зоригжуулна.

...эл нимэhээ партийна съездын до...нүүдые үргэнөөр ойлгуулха, нэб...лхэ гэшэ партийна, ниитын орга...уудай, соёлой, үзэл сурталай эм...ануудай шухалын шухала зо... мүн. Энэ хэрэгэй маша шухала ... тухайда нүхэр Л. И. Брежнев ... дээрэ ингэжэ хэлээ: «Съездын ... заабаринуудые коммунист бү... совет хүн бүхэндэ ойлгуулха гээ...сашье пропагандистнарай, лек...рдэй, элидхэлшэдэй хэрэг бэшэ, ... партийна бүхы эдэбхитэдэй хүндэ...лга мүн».

...ездын шиндхэбэринүүдые зорилго..., удаа дараалан тайлбарилха, ...үүлхын тулада партийна комите... эдэ асуудалнуудаар бэелүүлэгдэхэ ... хэмжээ ябуулгануудые зохёо... пропагандистнарые, агитаторнуудые, ...рилхы, инженерно-техническэ хү...рилэгшэдые энэ хүдэлмэридэ ха...улhан байна. Ажалшадай коллекти... пропагандистнарай бүлэгүүд эль.... Республикын аймагуудта КПСС-... XXV съездын документнүүдые тайл..., нэбтэрүүлхэ асуудалнуудаар ... сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй се...нүүд үнгэргэгдэнэ.

...ебэшье зарим нютагуудта ойлгуу... хүдэлмэриин дэлисэ мүнөөнэй ...дэ хүрэнэгүй гэжэ тэмдэглэлтэй. ... коллективүүдтэ партиин съездын ...эриин дүнгүүдээр миин лэ хөөрэл...д үнгэргэгдэнэ, зарим документ...р уншалга болоно.

...ездын шиндхэбэринүүд соохи тео... асуудалнуудые, бодотоор табиг... зорилгонуудые гүн гүнзэгыгөөр ... тулада ганса хан эдэ хэмжээ...мүнөөнэй эрилтые хангажа шадаха...йна. Партиин съездын материал... олониитэдэ тайлбарилха, ойл... гэшэ саг зуурын хэрэг бэшэ, ха... үргэлжэ ябуулагдаха хүдэлмэри ...гэхэ зуураа бүхы ажалшадай ... hурагшад залуушуулай дунда ...даха зэргэтэй.

...редприятинуудта, организацинуудта, ...ууд болон совхозуудта, hуралса...ларнуудта, хүн зоной hуудаг га... съездын документнүүдые нэбтэ... хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулхэ, ...дэ суртал бодолой, хүмүүжүүл...гын хүдэлмэриин бүхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые — пропаганда, харуулан ойлгуулха агитаци, хэблэл, радио ба телевидени, соёлой эмхи зургаануудые хэрэглэлсэхэ шухала. Политическэ, экономическа hуралсалда съездын документнүүд илангаяа гүн гүнзэгыгөөр шудалагдаха ёhотой. Политическэ hуралсалай бүхы шатануудта жэлэй эсэс болотор съездын тематикаар 5—6 хэшээл үнгэргэгдэхэ зэргэтэй.

Съезд дээрэ хэгдэhэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл илангаяа hайнаар, гүн гүнзэгыгөөр шудалагдаха ёhотой. Зарим организацинуудай политhуралсалда программаар хараалагдаhан материалнуудые шудалхыгаа хажуугаар съездын дүүрэмсээр hурагшадынь өөhэдөө эдэ документнүүдые үзэжэ эхилнэ, нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо хэлэгдэhэн асуудалнууд болон тобшололнуудые тэмдэглэжэ абана. Энэ тон hайшаалтай. Иимэ хүдэлмэри хаа хаанагүй хэгдэбэл, hайн лэ бэлэй.

Партиин XXV съездэ бэлэдхэлэй үедэ партийна организацинуудай үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэри улам шангадаhан байна. Энэ үе соо агитколлективүүдтэ шэнэ хүнүүд нэмээгдэhэн, политинформаторнууд. «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд олошорhон байна. Партийна hуралсалай хэшээлнүүдэй удха hайжараа, hурагшад улам эдэбхитэй болоо. Энэ хүдэлмэриин дэбжэлгые улам арьбадхаха, улам ошотой, дэлисэгэй болгохо, нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл болон съездын бусад документнүүдые тайлбарилха хэрэгтэ үзэл сурталай эдэбхитэдые элсүүлхэ шухала.

Арадай университедүүд, лекторнүүд болон бусад үзэл сурталшад ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха үүргэтэй. Аймагуудай түб hууринуудта, предприятинуудай, колхозууд болон совхозуудай соёлой эмхи зургаануудта съездэ бэлэдхэлэй үедэ «Съездhээ съезд хүрэтэр» гэhэн лектори хүдэлдэг байгаа. Эдэ лекторинуудай хүдэлмэри съездын шиндхэбэринүүдые тайлбарилха хэрэгтэ мүнөө зорюулагданхай. Иимэ лекторинуудые улам олошоруулха, КПСС-эй райкомуудай, парткомуудай секретарьнар, бюрогой гэшүүд, съездын делегадууд эдэ лекторинуудта нэн түрүүн элидхэлшэд байха зэргэтэй.

Партийна съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ зуураа, манай республикын, аймагай, предприятиингаа, ажахынгаа экономико болон культурын хүгжэлтын үльгэр жэшээнүүдые, ажалшадай байдал hуудалай хэлбэришэгүйгөөр hайжарhан жэшээнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой съезд дээрэ хэлэhэн үгэ соо Буряад ороной арадай ажахын хүгжэлтын эли тодо баримтанууд харуулагданхай.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада Буряад ороной промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 49 процентээр ургаhан, ажалай бүтээсэ 37 процентээр дээшэлhэн байна. Нэгэ миллиард хахад шахуу түхэрингэй промышленна продукци бүтээн гаргагдаа. Юhэдэхи табан жэлэй бүхы жэлнүүдтэ сагай уларилай муу байгаашье hаань, хүдөө ажахын үйлэдбэри ургаhан байна. Малай ба шубуунай мяха бэлэдхэлгэ 26 процентээр, hү — 22 процентээр, ноохо — 23 процентээр, үндэгэ — 2,3 дахин ехэ болоо. Энээнтэй хамта ниитын бүхы түрэлэй малай тоо толгой олошорhон байна. Капитальна барилгада мүнгэ hомололго мүн лэ горитойгоор ехэ болоо. Үйлэдбэриин барилгануудhаа гадна, республика дотор хэдэн зуун байрын гэр, үхибүүдэй эмхи зургаанууд, больницанууд болон hургуулинууд баригдаа.

Эдэ амжалтанууд хадаа республикын ажалшадай оролдосото ажалай ашата үрэ байхаhаа гадна, манай партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын үзүүлдэг ехэ туhаламжын аша үрэ, манай ороной бүхы арадуудай социалис ёhоной хани харилсаанай аша үрэ мүн болоно.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада Буряад ороной туйлаhан амжалтанууд, Совет засагай оршон мандажа байгаа жэлнүүдтэ болоhон ехэ хубилалтанууд хадаа КПСС-эй ленинскэ национальна политикые аша үрэ ехэтэйгээр бэелүүлhэнэй бодото үльгэр жэшээ мүн. Эдэ бүгэдэ асуудалнууд ойлгууламжын, пропагандистска хүдэлмэридэ тобойсо харуулагдаха зэргэтэй.

СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд КПСС-эй XXV съездээр тодорхойлогдонхой. Арбадахи табан жэлэй зорилгонууд гайхамшаг удха шанартай. Табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ хадаа совет хүн бүхэнэй ажалhаа сүм дулдыдаха юм гэжэ эдэ зорилгонуудые тайлбарилхадаа, ажалшадай бүгэдэ ниитын анхарал хандуулха шухала. Съездын шиндхэбэринүүдые нэбтэрүүлхэдээ, Л. И. Брежневэй тэмдэглэhэнэй ёhоор, бүхы эрдэм бэлигээ ойлгуулжа, этигүүлжэ шадаха шадабаряа, оюун бодолоо энэ хэрэгтэ сүм зорюулха хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэ хадаа съездын шиндхэбэринүүдые шууд сэхэ бэелүүлхэ арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

«КОСМОС-806» ТАБИГДАБА

«Космос-806» гэжэ Газарые тойрон дабшадаг ээлжээтэ хэмэл одон 1976 оной мартын 10-да Советскэ Союзhаа табигдаба.

Замбуулинай дайда шэнжэлгые үргэлжэлүүлхээр хараалагдаhан научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Аппаратурань hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүд тоолон тодорхойлолгын-залан хүтэлбэрилгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна. (ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН 11-дэхи hУНГУУЛИИН ОКРУГhОО БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ hУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИ БАТАЛХА ТУХАЙ

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведые hунгаха дүримэй» 39, 40, 41-дэхи статьянуудай үндэhөөр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ингэжэ **тогтообо:**

Улаан-Үдэ хотын 11-дэхи hунгуулиин округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй hунгалта үнгэргэхэ hунгуулиин окружной комисси ниитын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүд, ба коллективүүдэй иимэ түлөөлэгшэдhөө бүридүүлэн баталха.

hунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Патрушев** Петр Александрович — гэр байрын 1-дэхи управлениин коммунис эмхиhээ.

hунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Сачук** Анатолий Филиппович — Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгэй албатанhаа.

hунгуулиин окружной комиссиин секретарь **Шварц** Екатерина Даниловна — гэр байрын 1-дэхи управлениин инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадhаа.

hУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Балаев Николай Сергеевич — Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгэй албатанhаа;

Женевская Лидия Алексеевна — гэр байрын 1-дэхи управлениин профсоюзай эмхиhээ;

Кочетов Пётр Емельянович — гэр байрын 1-дэхи управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадhаа;

Куровская Людмила Серафимовна — гэр байрын 1-дэхи управлениин профсоюзай эмхиhээ;

Хоменко Григорий Якимович — Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгэй албатанhаа;

Якимов Авксентий Якимович — Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгэй албатанhаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной мартын 10.

X ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ХЭХЭ ЮУМЭН ЕХЭ

Хото, хүдөөгэй бүхы хүн зоной мүнөө анхаралаа хандуулха, үдэр бури hонирхон хөөрэлдэхэ юумэн — КПСС-эй XXV съездын материалнууд ааб даа. Тээсгэнэй манай совхозой тракторно-тарияан ажалай бригада, hаалиин фермэ болон хонишодой бригаданuудта митинг, суглаанууд боложо, партиин съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

Гүн гүнзэгы удхатай, дэлхэйн оршон байдал болон КПСС-эй уласхоорондын ажал ябуулгада тодо хурса шэнжэлгэ хэhэн, мүн үнгэрhэн табан жэлэй дүнгүүд, партиимнай экономическа политикын гол зорилгонууд тухай бүхы талаhаань хүн бүхэндэ ойлгосотойгоор тобойсо харуулhан энэ элидхэл совет хүнүүдэй ёhотойл дайшалхы программань болоно. «Совет хүнэй стол дээрэ бүхы юумэн дууhан байха ёhотой. Энээниие хангаха гэшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй сэхэ уялгань болоно.

Мал ажалай талаар олон юумэн хэгдэхэ болоно. Адууhа малай, шубуудай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха хэрэгтэй» — гэжэ Леонид Ильич Брежневэй элидхэл соо заагданхай.

Тиимэhээ ажалай бүтээсые хурдан түргэнөөр дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ үгэсые эрид ехэ болгохо, бүхы юумэнэйнгээ шанар hайжаруулха шухала болоно. Илангаяа хүдөө ажахыда, нэн түрүүн колхоз, совхоз бүхэндэ энэ талаар хэхэ юумэн үшөөл ехэ.

Жэшээнь, манай совхозые абаад үзэе. Үнгэрhэн табан жэлдэ, тэрэ тоодо нёдондо жэлдэ ажахыдамнай муу бэшэ үрэ дүн туйлагдаа hэн. Гүрэндэ таряа, мяха, hү, ноохо худалдаха түсэб дүүргэгдээ. Урдахи табан жэлэйхидэ орходоо таряалан, сабшалангай ургаса, адууhа малай ашаг шэмэ яhала дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта совхозой алишье палбарида хэрэглэгдээгүй арга боломжо үшөөл ехэ, урагшаа бури ехэ алхам хэхэ гэхэдэ hаад ушаруулдаг дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ үнгэрhэн жэлнүүдэй дүн элитээр харуулна.

Манай Булагай фермэ (даагшань коммунист Ш. Ж. Доржиев) hүүлэй жэлнүүдтэ hү ехээр hаажа, түсэб, уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, ажахы, аймаг соогоошье социалис мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ гарадаг болонхой. Нёдондо энэ фермын бүхы 11 hаалишадай найманиинь үнеэн бүриhөө 2100 килограммhаа дээшэ hү hаагаа. Эрхим hаалишан Галина Нимбуева үнеэн бүриhөө 2614 килограмм hү hаажа, аймаг соогоо эгээл hайн үрэ дүн туйлаа. Юhэдэхи табан жэлдэ тус фермэ хамта 13,9 мянган центнер сагаан эдеэ тушааха түсэбтэй аад, дүн хамта 15,9 мянган центнер hү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

Байгша ондошье эндэхид түрүү нэрээ алдаhагүй. Фермын түрүү hаалишад Хандама Буянтуева, Екатерина Глазкова, Ханда Лубсандоржиева гэгшэд мүнөө үнеэн бүриhөө үдэрэй 9—10 килограмм hү алгадгүй hаана. hаянай эндэ үнеэд олоор тугаллажа, hү hаалинь үдэр бури нэмэжэ байнхай.

Харин тиихэдэнь совхозой нүгөө хоёр фермэ жэлhээ жэл бури эдэнэрhээ холо гээгдэнэ. Жэшээнь, Булагай фермынхидэй байгша оной үнгэрhэн хоёр hарада үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 370 шахуу килограмм hү hаагаад байхадань, Үлзытын фермэ — 210, Михайловкын фермэ — 195 килограмм hү үнеэн бүриhөө hаагаа.

Эдэ тоонууд юу харуулнаб гэхэдэ, бүхы фермэнүүднай булта, ядахын сагта булагайхидтай адли hү hаадаг болоо hаань, олохон мянган центнер сагаан эдеэн нэмэжэ абтаха hэн.

Үнэндөө тиимэ үрэ дүн туйлаха арга боломжо эдэ хоёр фермэдэ гүйсэд бии. Юуб гэхэдэ, хэдэхэн жэлэй саана Булагай фермэ бусадhаа юугээрээшье илгардаггүй байhан юм. Мүнөөшье тэдэнэй байдалынь, арга боломжонь нүгөөдүүлhээ үлүү бэшэ. Имагтал урдахи зорилгоёо hайн ойлгоhон, үнэн шударгы хүнүүд эндэ хүдэлнэ. Жэшээнь, коммунистнууд Хандама Буянтуева, Галина Нимбуева, мүн партийнабэшэ эдэбхитэд Екатерина Глазкова, Ханда Лубсандоржиева, Дарима Жамбалова, Надмит Цыбикдоржиева гэгшэд хэзээдэшье бусад нүхэдтөө hайн hайхан жэшээ харуулан, ходо шэнэ, түрүү юумые дэмжэжэ, мүрысөөнэй манлай баржа ябадаг зон.

Хэдэн жэлэй туршада энэ фермые эдэбхитэй коммунист Шобдок Жамбалович Доржиев хүтэлбэрилнэ. Эндэ ажалайнь эмхидхэл хэзээдэшье үндэр хэмжээндэ табигдаhан байдаг. hүүлэй хэдэн жэлдэ үнеэдээ оньhон машинаар hаадаг болоод, энээнээ hайнаар шудалжа, нэгэ хүндэ олон үнеэдые даалгадаг болонхой. Илангаяа социалис мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдэнэ. Фермын hаалишан бүхэн урдаа тодорхой зорилго табижа, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, хоорондоо эршэмтэйгээр мүрысэн хүдэлдэг заншалтай.

Тараан ажал дээрэшье баhал иимэрхүү жэшээ дурдажа болоно. Коммунист А. К. Елистратовай хүтэлбэрилдэг тракторно-тараан ажалай бригада жэл бури тогтуурителтай hайн ургаса хуряана. Нёдондо бүхы 1000 hайса гаран гектар тарялангай гектар бүхэнhөө 15,1 центнер таряа абаа hэн. Харин нүгөөдэ бригадамнай жэл бури эдэнэрhээ hураггүй бага ургаса хурлажа абана.

Эдэ бүгэдэнөө ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, социалис мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргые хэрэглэн, тэрэнние бодото аша үрэ гаргахаар, хүсэ ехэтэйгээр дэлгэрүүлжэ үшөөл шаданагүй гээшэбди. Мүн түрүүшүүлэй дүй дүршэл, туйлалтануудые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэдэнэй жэшээгээр гээгдэгшэдые урагшань гаргахын тула «гээгдэжэ ябаhан нэгэшье хүн хажуудамнай байха ёhогүй» гэhэн үрлаг үдэр бүриингөө ажалда бодото хүтэлбэри болгожо даб дээрэ шадаагүй байнабди. Энэ талаар хэхэ юумэмнай ехэ.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой парткомой секретарь.

ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ

Москва хотын түрүү предприятинуудай хүдэлмэришэдэй гаргаhан «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэhэн үүсхэлые Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой ажалшад халуунаар дэмжээ. Тэдэнэр КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулжа абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ. Тус предприятиин гурбадахи цехэй коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхин хоёр hарын үйлэдбэриин түсэбые февралиин 23-да дүүргэhэн юм. Эндэ бүтээгдэhэн бүхы продукцинь эрхим шанартайгаар тушаагданхай.

КПСС-эй XXV съездын боложо байhан үдэрнүүдтэ заводой хүдэлмэришэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгараа. Коммунистнууд фрезеровщик А. П. Бартуков, токарь А. Н. Иванов, ажалай ветеран Д. М. Хохряков гэгшэд зарим үдэрнүүдтэ даабаряа 1,5 дахин дүүргэжэ, бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулдаг байба.

Партиин Буряадай обкомой гэшүүн В. М. Кушнарев, коммунист Г. М. Лебедев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг электро-гагнуурщадай, слесарьнүүдэй бригаданууд эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ үүсхэл гаргаба. Тэдэнэр хубиингаа табан жэлэй үйлэдбэриин даабарие түрэл заводойнгоо эмхидхэгдэhээр 50 жэлэй ойдо — 1979 оной июль hарада дүүргэхэ гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые баталан абаа. Энэнь КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиндхэбэринүүдтэ тэдэнэй бодото харюу болоно.

В. М. Кушнаревой, Г. М. Лебедевэй бригаданuудай гаргаhан шэнэ үүсхэл предприятиин бусад участогуудта зүбшэгдэжэ, хэдэн бригаданууд hайшаан дэмжэбэ.

В. БАЛЬЖАНОВ.

ХҮРШЭНЭРЭЙ МҮРЫСӨӨН

Түмэр замай Улаан-Үдын болон Шэтын отделенинүүдэй коллективүүд хоорондоо мүрысэдэг юм. Хоёр отделениин түмэр замшад социалис мүрысөөнэй нёдондо жэлэй үрэ дүнгүүдые hаяхан согсолон гаргаа.

Улаан-Үдын отделениин коллектив ашаа тээхэ 1975 оной түсэбые 10,2 процентээр үлүүлэн дүүргэhэн байна. Шэтын отделени энэ даабаряа дүүргээгүй үлөө. Гэбэшье энэ отделениин коллектив вагонуудай эрьесэ түргэдхэхэ талаар hайн үрэ дүн туйлаhан байна. Тэдэнэр энэ даабаряа 10,4 процентээр үлүүлээ. Мүн поезднуудые hаадгүй түргэнөөр ябуулха графигаа үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Хоёр отделениин коллективүүд мүрысөөгөө 1976 ондо үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидээд, социалис уялгануудые баталан абаа. Локомотивуудай сүүдхын дунда зэргын ябаса түргэдхэхэ хэрэгтэ мүрысөөнэй удха шанар ехэ юм. Слюдянка станциhаа Петровск-Забайкальск станци хүрэтэр локомотивуудые hайнаар ябуулха графигай дүүргэлтэ эдэ хоёр отделениин коллективhээ дулдыдана. Локомотивуудые ашагтай hайнаар хэрэглэбэл, технико-экономическа бусад даабари дүүргэгдэхэ ушартай. Тиимэhээ хүршэ отделенинүүдэй хоорондохи мүрысөөн алишье талада аша туhатай.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Хурамхаанай совхозой hаалишад КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаад, тэрэнэй хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула шударгы hайнаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэй дунда үниинэй hаалишан Мария Тэлина, Татьяна Нечкина, Тогдон Надмитова, тугалшан Маина Цыренова гэгшэд ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доодо-Хурамхаанай hүнэй фермын hаалишан, Хурамхаанай сельскэ Соведэй депутат Тогдон Доржиевна Надмитова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Заhабарилга яhала эмхитэй

БЭШҮҮР. Хабарай тарилгын эхилхэ сагай ойртохо бури ажахымнай таряашад, механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха машина, техникээ hайн шанартайгаар заhабарилжа, бэлэн болгохын тула горитой оролдолго гаргажа байнхай. hаяын дүнгөөр бүхы 41 трактораймнай 39-ниинь заhабарилагдажа дүүрээд, үлдэгшэнь ойрын үдэрнүүдтэ бэлэн болохо.

Бидэ тракторнуудаа «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделенидэ, мүн өөрынгөө мастерской соо заhабарилнабди. Тиимэhээ заhабарилгын шанар яhала hайн.

Тракторнуудаа тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэхэhээ гадна, механизаторнуудай сеялкэ, шүдэтэй каток, борной, плугуудаа баhал заhабарилжа, туха сүлөөгүй. Гэбэшье энэ хүдэлмэреэ hаядаа сүм дүүргэхэ аад, «СЗУ-3,6» түхэлэй зургаан сеялкэдэ hуулгаха дискын дуталдаhанhаа ажалынь унжагайршоо. Харин «СУ-24», «Суб-48» түхэлэй бүхы сеялкэнүүднай, мүн плуг, борнойнууд хабарай тарилгада үни бэлэн болонхой.

Хэрэгтэй запасной частиин олдомсоор дурсагдагша зургаан сеялкэмнай түргэн заhабарилагдажа, хабарай тарилгада хабаадуулагдаха бүхы машина, техникэмнай сүм бэлэн болгогдохо.

В. СМОЛИН.
«Победа» колхозой түрүүлэгшэ.

Хэлэhэндээ хүрөө

ЗЭДЭ. (Телефоноор абтаба). Ториин совхозой 4-дэхи отделениин механизаторнууд партиин XXV съездын нээгдэтэр тарилгынгаа техникые заhабарилжа дүүргэхэ гэhэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлбэ.

Энэл совхозой Хотогорой hаалиин фермын коллектив (даагшань Г. Б. Лубсанова) арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр hарын туршада абаhан уялгаяа съездын урда тээ 106 процент дүүргэв. Тиигэжэ 304 центнер hүн бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба. hаалишад Ц. Цыбенова, М. Будаева гэгшэд нүхэдэйнгөө дунда шалгараа.

Мүн Оёорой совхозой hү hаалиин 3-дахи фермын коллектив хоёр hарынгаа түсэб 108—110 процент бэелүүлбэ. Тиигэжэ ажахын суута hаалишан О. Б. Найданова, Ц. Б. Цыденова уялгаяа тус тустаа 156 процент дүүргэв. А. А. Колодина уялгаяа 155 процент дүүргэhэн байна.

Түрэл партийнгаа съездэ ажалшадай барюулhан бэлэгүүд эдэ мүн.

Д. АЮШЕЕВ.

Үдэрэйнь hаам хахад пүүдhээ үлүү

Эдэ үдэрнүүдтэ Ивалга нютагай олон тоото hаалишад сагаан эдеэ дэлгэрүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хам оролсонхой ажаллана. Тиихэдээ малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, hү hаалияа дээшэлүүлжэ шадана.

Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлдэ бүхы фермээрээ үнеэн бүриhөө 3148 килограмм hү hааhан Доодо-Ивалгын отделениин 4-дэхи фермын коллектив мүнөөшье hайн жэшээ харуулна. Тэдэнэр үнгэрhэн январь hара соо үнеэн бүриhөө 259 килограмм hү hаажа абаа hэн. Мүнөө үдэртөө үнеэн бүриhөө хахад пүүдhээ үлүү hү hаана. Эндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ажалай Улаан Тугай орденто Дашима Гимниндармаевна Очирова, мүн үниинэй hаалишад Нимахандa Дараева, Цыпилма Бадмаева гэгшэд февраль hара соо үдэр бури үнеэн бүхэнhөө 10 шахуу килограмм hү hаажа амжаа. Зүгөөр эды шэнээн ехэ hү hааhан ушар бүхы Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы соо байхагүй.

Мүн коммунист Лубсандулма Санжицыбиковагай даадаг 3-дахи фермын коллектив жэлэй дүрбэн сагта hабаараа дүүрэн hаалитай байдаг. Тэндэ габшагай бэрхэ hаалишад Бабасан Ленхобоева, Бимба Гомбоева гэгшэд январь соо үнеэн бүриhөө 344 килограмм хүрэтэр hү hаажа абаhан байгаа. Тиин мүнөө бүхы фермээрээ үдэр соо 1000 шахуу килограмм hү hаажа гүрэндэ тушаана.

Доодо-Ивалгын отделениин hаалишад, малшад ингэжэ hү hаалияа үдэр бури дээшэлүүлжэ, түрэл Коммунис партиингаа XXV съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаа бшуу.

В. ГАЛДАНОВ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ХҮГЖЭЛТЫН ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАХА

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, манай аймагай ажалшад үнгэрhэн табан жэлэй туршада экономико болон культурыиая хүгжөөхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ хэлэхэ зэргэтэйбди. Табан жэлэй туршада аймагай колхозууд, совхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые абалгаяа 10 гаран процентээр ехэ болгоо гү, али бүхы продукциин хэмжээн 41 миллион гаран түхэригтэ хүрэhэн байна.

Энэ хугасаада аймагай ажахынуудта 5955 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Энэнь наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ болоно. Иланхаяа «Восточные Саяны» колхоздо, Туранай совхоздо ехэ газар ашаглалгада оруулагданхай.

Колхоз болон совхозуудай материально-техническэ үндэhэ hууринь улам бэхижээ. Энээниие ажахынуудай үйлэдбэриин гол фонднуудай ургалта гэршэлнэ. 1976 оной январиин 1-нэй байдалаар үйлэдбэриин гол фонднууд 19 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 1970 онойхитой сасуулхада 7 миллион түхэригөөр ехэ болоо.

Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hууринь улам бэхижэhэн, шэнэ газарай ехээр ашаглагдаhан ушар хадаа хүдөө ажахын продуктнуудые абажа, гүрэндэ худалдалгые бүри дээшэлүүлхэ арга олгоо. Эдэ жэлнүүдтэ ороохо абалга 14,9 процент, hү — 11,6 процент, мяха — 25,6 процент, ноохо 25,8 процент ургаhан байна.

Аймагай ажахынууд мяха, hү, ноохо гүрэндэ худалдаха юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Энэ үедэ мяха гүрэндэ худалдаха хэмжээн — 41,6 процент, hү — 14,7 процент, ноохо — 25 процент дээшэлээ бшуу.

Ганса 1975 ондо хоёр миллион түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэhэн байха юм. Жэл бүхэндэ медицинскэ, ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангалга, худалдаа наймаан улам hайжарна гэжэ хэлэлтэй. Юhэдэхи табан жэлэй туршада арадай гэгээрэлэй, hургуулиин наhа гүйсөөдүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай саашадаа хүгжэhые дурдангүй үнгэрмөөр бэшэ. Мүнөө hургуулинуудта 6189 hурагшад эрдэм шудалжа байна.

Үнгэрэгшэ табан жэл соо капитальна ехэ барилга хэгдэhэн байгаа. Үйлэдбэриин, соёл культурын, ажаhуудалай хэдэн олон барилгануудые харахада урматай байдаг.

Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада хэhэн, бүтээhэн ажал хэрэгэй үрэ дүнгүүдэй hайн байhые магтан дурдаха зуураа, үшөө ушарhаар байhан дутагдалнуудаа, шиидхэгдээгүй асуудалнуудаа шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр шэнжэлэн үзэхэ ёhотойбди. Тэдээн тушаа аймагай партийна конференци дээрэ, тоосоото hунгалтын партийна суглаанууд дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоhон юм.

КПСС-эй райкомой, партийна комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, урдахи жэлнүүдэй үрэ дүнгүүдhээ зүб тобшолол хэхэ, партийна хүтэлбэриин онол аргые нарижуулан hайжаруулха, бии байгаа дутагдалнуудые үндэhөөрнь усадхаха зорилгоор тодорхой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ уялгатай болонобди.

Хүн зониие эдеэ хоолоор, промышленностиие түүхэй эдээр гүйсэд дүүрэнээр хангахын тула, хүдөө ажахын продуктнуудай нөөсэ байгуулхын тула газар таряалан болон мал ажалые ашаг үрэтэйгөөр бүхы талаhаань хүгжөөхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие тогтууритай болгохо гэhэн партиин хараалhан зорилгые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ гээшэ түбхын түрүүн шиидхэхэ асуудал болоно.

Аймагай али бүхы хэрэглэмжые хараадаа абажа, колхоз болон совхозууд ороохо таряа абалгаяа 380—400 мянган центнертэ хүргэхэ ёhотой. Тиигэбэл гүрэнэй бэлэдхэлэй түсэб дүүргэгдэхэ, ниитын адууhа мал талха таряанай зүйлөөр бардам хангагдаха, хүрэнгын, страховой болон эдеэ хоолой жасанууд гүйсэд байгуулагдаха болоно. Таряалангай гектар бүриhөө адаг 17—18 центнер ороохо абабал, дээрэ дурсагдаhан зорилго бэелүүлэгдэхэ байна. Иимэ арга боломжо манда бии гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди. Энэ хараалhанаа дүүргэхын тула түбхын түрүүндэ газар таряалангай шанар hайжаруулха, шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулха, эрхим шанартай хүрэнгын үрэhөөр ажахы бүхэниие хангаха хэрэгтэй. Тиихын тула нэн түрүүн тракторно-таряан ажалай бригаданудые ямар нэгэн ургамал ургуулгада мэргэжүүлхэ, звеньевой гурим нэбтэрүүлхэ зорилго табигданхай.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо заагдаhан хоёрдохи шухала зорилго юуб гэхэдэ, ниитын адууhа малые ондо оролгын үедэ бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха хэрэг болоно. Энээнhээ урда жэл бүхэндэ ниитын малда хэрэгтэй болохо тэжээл 60—70 процент, харин Саянай, Түнхэнэй совхозуудта, «Восточные Саяны» колхоздо оройдоол 45—50 процент бэлэдхэгдэдэг байгаа. Энэ ехэ дутагдалые усадхахын тула жэл бүхэндэ 170—180 мянган центнер ороохо таряанай зүйл, 150—160 мянган центнер үбhэ, 100—110 мянган тонно силос хэрэгтэй болохо байна. Манай эрхэ байдалаар болоходо бата бэхи тэжээлэй үндэhэ hуури байгуулхын тула үрэжэл муутай сабшалан, бэлшээринүүдые үндэhөөрнь hайжаруулха, олон жэлэй ногоо, силос болгомоор ургамалнуудые тариха ёhотойбди. Энэ асуудал шиидхэхын тула табан жэлэй hүүл багта аймаг дотор олон жэлэй ногоо тарилгые 6—7 мянган гектарта хүргэхөөр хараалнабди. Тиихын тула Саянай совхозой 4-дэхи, 5-дахи отделенинүүдэй хоорондо оршодог 1000 гектарта нэмжыhэн Хараhанай намаглиг газарые, Түнхэнэй совхоздо 1500 гектар, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 350 гектар иимэ газар, мүн «Сибиряк», «Восточные Саяны» колхозуудта 6000 гектар Хойморойн намаг хатаагдажа, элдүүрилэгдэхэ ёhотой.

Таряалан болон сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ улам ехээр хэрэглэхэ болонобди. Энээнтэй дашарамдуулан, алибаа үтэгжүүлгэнүүдые зөөхэ, газарай хүрьhэндэ оруулха хүдэлмэриие саашадань улам гуримшуулан hайжаруулха, колхоз, совхозууд «Сельхозтехникын» отделенитэй энэ хэрэгээр хэлсээ баталха, тэрэнээ нарижаар баримталха гэжэ оролдохо ёhотон.

Аймагай ажахынууд жэлдээ дунда зэргээр 34—35 мянган центнер hү гүрэндөө худалдажа байхаар хараалагдана. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула малай тоо толгой олошоруулха, үүлтэрынь hайжаруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ арга бэдэрхэ зэргэтэйбди. Үнгэрhэн 1975 ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1780 килограмм hүн hаагдаа. Харин 1980 ондо үнеэн бүриhөө адаг 2300—2400 килограмм hү hаадаг болохо даабаритайбди.

Ажахынуудай гүрэндэ тушааhан үхэрэй шэгнүүр дунда зэргээр 311 килограмм, гахайнхи 86 килограмм татаhан байха юм. Энээниие тиимэ hайн үрэ дүн гэжэ бидэ хэлэхэ ямаршье эрхэгүйбди. Аймагай түрүү ажахы болохо «Сибиряк» колхозой малшад хашарагуудаа эды шэнээн шэгнүүртэй болгожо шадана бшуу. Мяха абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэдэг байхын тула малаа түргөөр түлжүүлхэ, шадамараар шахан таргалуулха мэргэжэл шудалха уялгатай болоно бшуу.

Малай тоо толгой олошоруулха, үйлэдбэри зүбөөр эмхидхэхэ хүдэлмэриин ехэ дутагдалтай байhанhаа боложо, аймагай гол hалбари нимэ гээгдэлдэ ороод байна. Энээнэй шалтагаан юун бэ гэхэдэ, малай байра бариха, хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха хэрэг муугаар эрхилэгдэнэ. Энээние гэршэлхын тула нэгэ иимэ жэшээ дурдая. Мүнөө манай аймагта оройдоо хоёрхон фермэ дээрэ оньhожоруулагдамал аргаар үнеэд hаагдана, 31 фермын арбан наймандa наг шэбхэ сэбэрлэлгэ оньhон аргаар хэгдэнэ. Тэжээл малда хубаан тарааха хүдэлмэри огто оньhожоруулагдаагүй байhаар. Ушар иимэhээ арбадахи табан жэлдэ ажахынуудай бэелүүлхэ гол зорилгонь хадаа мал ажалдахи үйлэдбэриие бүхыдэнь оньhожоруулха хэрэг болоно.

Хүдөө ажахын алишье hалбарида механизаторнууд гол үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тиимэhээ аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинууд механизаторнуудые олоор hурган бэлдэхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулха уялгатай. Ушарынь юуб гэхэдэ, Түнхэнэй 7-дохи СПТУ юhэдэхи табан жэлэй туршада 1381 тракторист болон шоферуудые hургаа hэн. Харин арбадахи табан жэлэй түсэбэй ёhоор 1250 хүниие hургаха юм. Гэхэтэй камта колхоз, совхозуудта механизаторнуудай кадрнууд жэлhээ жэлдэ дуталдаhаар. Зүгөөр энэ училищада hураха хүнүүдэй тоо үсөөн болоно. Энээнэй гол шалтагаанинь хадаа эндэ hураhан залуушуул дунда hургуулиин эрдэмтэй болоожо шаданагүй. Тиимэhээ 1978 онhоо тус училищи дунда hургуулиин эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэдэг hуралсалай газар болгохо гэhэн шиидхэбэри хараалагдаа.

Энээнhээ уламжалан hуралсалай шэнэ байшангуудые бариха болонобди.

Табан жэлэй туршада колхоз, совхоз бүхэндэ ороохоной оньhожоруулагдамал томо тоогууд, малай байранууд, мүн бэшэ томо томо барилга бодхоогдохоор хараалагдана.

Мүнөө КПСС-эй XXV съездын документнүүдтэй олониитэ тон hонирхолтойгоор танилсажа байна. Манай оронойй ажалшадай hуудал байдал улам hайжаруулхын тула экономическа, культурна, ажаhуудалай байгуулалтын томо томо зорилгонуудые бэелүүлхэ арбадахи табан жэл эхилэнхэй, урагшаа дабшажа ябана. Түрүүшынь үдэрhөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Олон коллективүүдтэ ажалай шэнэ эдэбхи үүсхэл мүндэлнэ.

Аймагай коммунистнууд, бүхы ажалшад социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зуураа, партиингаа XXV съездын тодорхойлhон асари ехэ зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон социалис уялгануудые болзорhоонь урид бэелүүлхын түлөө эрмэлзэн ажаллажа байна. Энэ зорhондоо тэдэнэй лаб хүрэхэ байhандань этигэмээр.

А. МОГЛОЕВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай хэhэн элидхэлтэй Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд танилсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус леспромхозой модо бэлэдхэлэй пунктые даагша Д. Ф. Середкин А. Н. Косыгинай хэhэн элидхэлые нүхэдтөө уншажа үгэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УРМА БАЯРТАЙБДИ

КПСС-эй XXV съезд дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хэhэн элидхэлнүүдые угаа анхаралтайгаар радиогоор шагнаhан, газетэдэ уншаhан, телевизорээр хараhан байнабди.

Партиин ехэ анхарал оролдолгодо үнэн сэхэ ажалаараа харюусаха, хонидойнгоо тоо толгойе улам олошоруулха, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Тээсгэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюрогой тогтоолоор намда, юрын хонишондо социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Ленинскэ комсомолой шан олгогдоо. Тиимэhээ саашадаа бүри hайнаар хүдэлхэб.

Ц.-Д. ШИНДАКОВ,
Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой хонишон.

ОЛОНИИТЭД ТАЙЛБАРИЛНА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэ[р] Брежневэй партиин XXV съезд дээрэ хэhэн т[…] элидхэлтэй ажалшад ехэ дэбжэлгэтэйгээр т[…] байна. Тиигэхэ зуураа Коммунис партиингаа […] ба гадаадын политика нэгэн дуугаар дэмжэжэ б[…] хайдаа эдэнэр мэдүүлнэд.

Партийна съездын боложо байгаа үдэрнүүдтэ р[…] ликын нютагуудаар митингнүүд болоо, ажалшад […] бариhан ажалай бэлэгүүд тухайдаа элидхэжэ, […] табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргэхын, […] дүүргэхын тулада шэнэ уялгануудые абана.

Партийна комитедүүдэй лекторнууд, элидхэл[…] литинформаторнууд, агитаторнууд КПСС-эй XX[V] дын материалнуудые олониитэдэ тайлбарилжа […] Партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр […] Брежневэй съезддэ хэhэн тоосоото элидхэлые, «С[ССР-эй] арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ го[л шэг]лэлнүүд» тухай СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй […] лэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай партиин XXV съезд[тэ хэ]hэн элидхэлые, бэшэ материалнуудые хүн зондо т[айлба]рилжа эхилhэн тухайдаа хөөрэжэ үгэхыень […] корреспондент партиин хэдэ хэдэн райкомуудай […] салгата хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан байна.

Партиин Яруунын райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша Г. ЯНЬКОВ:

— Аймагай бүхы ажахынуудай үйлэдбэриин участогуудта, организацинууд болон эмхи зургаануудта лекторнүүд, политинформаторнууд КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлээр, съездын бусад материалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хэнэ, газетэнүүдые уншалган болоно. Эмхи зургаануудта үдэр бүри ажал эхилхын урда тээ агитаторнууд, политинформаторнууд тобшохон мэдээсэл хэнэ.

Үдэ-Витимэй экспедицидэ, «Дружба», «Коммунизм» колхозуудта эдэ үдэрнүүдтэ митинг болоhон байна. Партиин ЦК-гай тоосоото элидхэлые, тэрээн соо тэмдэглэгдэhэн баримтануудые, КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикые сүм дэмжэжэ байhанаа ажалшад нэгэн дуугаар мэдүүлнэ. Энээнтэй хамта партиин съезддэ бариhан ажалайнгаа бэлэг эдэнэр дурдаба, саашадаа улам эршэтэйгээр хүдэлхөөр бэлэн байhанаа найдуулба.

Партиин съездын урда тээхи уялгануудаа олон коллективүүд сүм дүүргэhэн байна. Жэшээнь, «Комсомольский» совхоз, Үдэ-Витимэй экспедици, Яруунын совхоз болоод бусад коллективүүд эдэнэй тоодо ороно. Үдэ-Витимэй экспедициин газар үрэмдэдэг Э. Г. Галовай, М. М. Шушуркинай бригаданууд партиин XXV съездын рапортдо гараа табиhан байна. Мүн Яруунын совхоз ажалай бэлэг барижа, түрэл партиингаа съездые угтаа. Эдеэ хоолой зүйл гүрэндэ худалдаха байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб февралиин 20-до дүүргээ гэбэл: 3267 центнер hү худалдаха түсэбтэй байhан hаа, 3621 центнер худалдаа, 485 центнер мяха худалдаха түсэбтэй hаа, 785 центнер худалдаа. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо hаа, олон.

КПСС-эй Бэшүүрэй [рай]комой пропаганда, […] таhаган инструктор […]ЛЫГИН:

— Аймагай промы[шленна] предприятинуудаар, солходо Хэлгин лесп[ромхоз]до, «Туяана» нэгэдэл[…] лой фабрикада, «М[…]строй» трестын […] ПМК-да партиин […] үдэрнүүдтэ митинг[…] лоhон байна. Мүн […] 11 ажахынуудта […] тингнүүд үнгэргэгдэ[…]

КПСС-эй ЦК-гай […]ральна секретарь […] Л. И. Брежневэй […] хэhэн тоосоото эл[…] ажалшад ехэ hонир[…]нилсажа, дэмжэжэ […] эдэ митингнүүд д[…]дүүлhэн байна. Түр[…]тиингаа дотоодын ба […]дын политикые бүри […] дэмжэжэ байhан […] ажалшад мэдүүлхэ […] саашадаа улам hайжа[…] дэлхөөр бэлэн […] элидхэбэ. ПМК-дахи […] бетон хэрэгсэлнүүдые […]даг цехэй бригадир […] Иосиповна Перелыгина […]лективэйнгээ умэнэhөө […]жэ мэдүүлбэ: 1976 […] мэр-бетон конструк[…] гаргаха хоёр жэлэй […] дүүргэхэбди. Тии[…] хозуудта баригдажа […] комплекснуудай […] түргэдхэхэ хүсэлэнт[…]

Ара-Хэрээтын «Д[…] колхоздо шубуунай […]лекс, XXI партсъез[…]рэмжэтэ колхоздо […] томодхогдоhон ферм[…]гай хүсөөр баригдаж[…]гаа юм. Тиихэдэ […]раб В. Н. Вострец[…]дээ абадаг салингай[…]хай — 2300 түхэр[…]ха уралан нарижуул[…]радхал оруулхаб гэж[…] үгэhэн байна.

КПСС-эй XXV съезд[…]рэ хэгдэhэн тоосоото […]лээр коллективүүдэй […]шадай дунда хөөрэлд[…] хэгдэнэ.

Партийна организ[…]та агитаторнуудай […]нууд үнгэргэгдэжэ […]

КПСС-эй РАЙКОМУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

Партиин зэргэдэ оробо

Хэжэнгын аймагай үйлэдбэриин түрүүшүүл партиин гэшүүндэ кандидадуудаар hаяхан абтаба. «Сельхозтехникын» аймагай отделениин шофёр Владимир Михайлович Зверьков эдэнэрэй дунда бии. Тэрэ КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ hэн. Мүнөө ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл шэрэнэ. Тиихэдээ малшадай hайшаал, магтаалда ходо хүртэжэ ябадаг юм.

ВЛКСМ-эй гэшүүд, Хэжэнгын совхозой хонишон Бато Балданов, Хүртэйн леспромхозой модо отологшо Геннадий Филатов, Худанай совхозой тракторист Бато Санжижапов, Загаhатын совхозой тракторист Найдан Тыпшеев гэгшэд мүн лэ партиин зэргэдэ жагсаба.

Сэрэгэй уялгата албанhаа табигдажа ерэмсээрээ Бато Балданов хонишоноор хүдэлжэ эхилээ. Тиихэдээ уг залгамжалан, энэ мэргэжэл шэлээ. Эхэ, эсэгэнь дүй дуршэл ехэтэй хонишод юм.

Мүнөө залуу хүбүүн хонишодой бригадые даагшаар табигданхай. Даажа байhан ажалаа эрхимээр дүүргэнэ гэжэ бюродо хабаадагшад сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ hэн.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

ЛЕНИНЭЙ ЗААhАН ЗАМААР

Оронойманай хото городуудай, hуурин тосхонуудай ажалшадай коллективүүдэй митингнүүд эдэ үдэрнүүдтэ боложо, КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэриие, тэрэнэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые халуунаар, бүрин хүсэдөөр hайшаана. КПСС-эй Центральна Комитедэй, нугаршагүй ленинец, манай үе сагай политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй ЦК-гай Политбюрогой ажал ябуулга аша үрэ ехэтэй байгаа гэжэ нэгэн hаналтайгаар тэмдэглэнэ.

— Түрэл партиин съезд үйлэдбэриие саашадань хурдан түргэнөөр, жэгдэ hайнаар хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эрдэм, техникын дэбжэлгые хурдадхаха асари ехэ харгы замуудые хараалаа, — гэжэ Москвадахи ситец бүд нэхэдэг фабрикын цехэй начальник К. Фадеева хэлэбэ. 1976 онойнгоо түсэбые фабрикын коллектив болзорhоонь урид — декабриин 29 болотор дүүргэхые шиидээ. Оромнай хэдэн зуугаад мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци абаха юм.

Арад зоной байдал улам hайжаруулха гээшэ партиин үндэр ехэ уг зорилго болоно гээд хүдэлмэрилэгшэ А. Круглова, мастерай туhалагша В. Немтырев ба бусад тэмдэглээ. Шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ совет хүнүүдэй ажаллаха арга боломжые, ажаhуудалые саашадань hайжаруулхаар, эдэнэй соёлой хэмжээе дээшэлүүлхээр, ажабайдалай социалис хуули ёho нарижуулан hайжаруулхаар түсэблэгдэнэ.

— Съезд дээрэ нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэhэн элидхэл зүрхэ сэдьхэлыем ехээр хүлгүүлээ, — гэжэ КПСС-эй XXV съездын делегат, Ленинградтахи «Светлана» гэжэ нэгэдэлэй генеральна директор О. Филатов хэлэбэ. — Манай Эхэ ороной экономическа, социально-политическэ хүгжэлтын, дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй байдалай, партиин политическэ, эмхидхэлэй, үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүнгүүдтэ энэ элидхэл соо али бүхы талаhаань гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэhэн байна.

— Съездын урда тээхи габшагай ажалай вахтын үдэрнүүдтэ манай цехэй коллектив үргэн хэрэглэлэй шэнэ түхэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха түхеэрэлгэнүүдые даабариhаа гадуур дүүргэхэ уялгаяа болзорhоонь урид бэелүүлhэн байна, — гэжэ слесарь-инструментальщик А. Матов мэдүүлээ. — «Светланын» тэмдэгтэй бүхы эдлэл хэрэгсэлнүүд: электронно приборнуудhаа эхилээд, хүүгэдэй нааданхайнууд хүрэтэр имаг тал эрхим шанартайгаар бүтээгдэдэг юм!

Арбадахи түсэбтэ табан жэл, урда табан жэлнүүдтэл адли, манай агууехэ социалис Эхэ оронийе бүридүүлдэг бүхы республикануудые, нацинуудые, арад үндэhэтэдые хүгжөөлгын программа болоно гэжэ Душанбегэй цементын заводой коллективэй митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ. Душанбегэй цементшэд партиин съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа, жэл соо 1 миллион хүрэтэр тонно цемент гаргаhан байна гэжэ КПСС-эй XXV съездын делегат, машинист С. Джалилов хэлээ. Жэлэй эхинhээ хойшо завод түсэбhөө гадуур 2500 тонно цемент гаргаа. Энэнь бүхы жэлэй уялгын гурбанай нэгэ хубинь болоно.

Хабаровска хизаарай хүдөө ажахын үйлэдбэриие, промышленностиие hайнаар хүгжөөхэ, таарамжатай ехэ хараа түсэбүүд энэ табан жэлдэ табигдана гэжэ Приамуриин ажалшад митингнүүд дээрэ тэмдэглэбэ. Сибириин, Хойто зүгэй, Дунда Азиин ба Алэс-Дурна зүгэй нютагуудай үйлэдбэриин хүсэнүүдые тааруулан табилгые, саашадань ашаглалгые hайжаруулха зорилгонууд съезд дээрэ табигдаhан байна. КПСС-эй XXV съездын делегадууд: Нанайска районой Найхинска интернат hургуулиин завуч М. Актанко, Уссурин колхозой тракторист П. Яковлев Николаевский-на-Амуре хотын судна-бүтээлгын заводой фрезеровщик Н. Тучин ба бусад митингнүүд дээрэ үгэ хэлээ.

— Уласхоорондын оршон соо КПСС-эй бэелүүлжэ байhан шэнэ зорилгонууд бидэнэртэ омогорхол баяр түрүүлнэ, — гэжэ Куйбышевска 4-дэхи ГПЗ-гэй бригадир З. Зуйкова хэлэнэ. — Эдэ зорилгонууд партиин XXIV съезд дээрэ найшаагдан абтаhан эб найрамдалта программын үргэлжэлэл, тэрэниие саашадань хүгжөөhэн ябадал болоно. Революционно уялгадаа үнэн сэхэ совет коммунистнууд эб найрамдалай — бүхы арадуудай эгээн асари ехэ баялигай, мүнөө үеын хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтын шухала нүхэсэлэй түлөө тэмсэнэ. саашадаашье тэмсэхэ юм.

Митингнүүдтэ хабаадагшад тогтоолнуудые баталан абахадаа, КПСС-эй XXV съезд манай партиин ленинскэ хараа шугамые батална гэжэ тэмдэглэнэ. КПСС хүдэлмэришэн ангиин, ороной бүхы ажалшадай политическэ вождиин үүргэ дүүргэнэ. Партиин XXV съезд дээрэ хараалагдаhан асари ехэ зорилгонуудые совет хүнүүд бодото дээрэнь бэелүүлхээр шууд шиидэнхэй.

(ТАСС).

Улаан-Үдын СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой гаргадаг продукци гансашье манай орон дотор бэшэ, мүн хилын саанашье эльгээгдэдэг юм. Ушар иимэhээ энэ заводто гаргагдаhан приборнуудые 10 гаран гүрэн худалдажа абадаг гээшэ.

Мүнөө заводой коллектив шэнэ табан жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конструкторнуудай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ В. А. Товер ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШАДАМАРШУУЛ ШАЛГАРНА

РЕПОРТАЖ

Колхозой машина, трактор заhабарилха мастерскойн үргэн ута хорёо соо элдэб түхэлэй оньhон техникэ, зэр зэмсэгүүд жэрылдэнэ. Баруун урда булангань hаяхан заhабарилагдажа гараhан тракторнууд наранай туяада тудажа ялайлдана.

Мастерскойн шулуун байра соо ороходо, элдэб станогууд ээлжээ эхигүй жиигэналдана, алха балтын нэерээн соностоно, электро-гагнуурай нюдэ hаргаама хүхэбтэр хурса гэрэл яларна. Хүн бүхэн забда залигүй, ажал хүдэлмэридөө тухашаранги.

— Үдэршье яhала нэмэбэ. Мэдээгүй байтарнай, хабарай амисхал үзэгдөөдхибэ. Хамаг арга боломжоё, хүсэ шадалаа техникэ заhабарилгада зорюуланхайбди. Түрэл партиингаа XXV съездын эхилтэр хүдөө ажахынгаа техникын 80 процентыень заhабарилха социалис уялга абаад тэрэнээ дүүргээ hэмди,—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахамад инженер Леонид Дашиевич Бадмажапов даруухан хөөрэбэ.

Энэ нүхэрэй мэдээсэлэнэй ёhоор, колхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэреэ хурдан түргэнөөр, hайн шанартайгаар ябуулжа байнхай. Үглөөнэй харанхыhаа hүни оройхон болотор колхозой МТМ-эй соо шангахан ажал бусална. Хүдөө ажахын техникэ, зэр зэмсэгүүд эрхим шанартайгаар заhабарилагдана. Механизаторнууд өөhэдынгөө харюусалгые мэдэржэ, даалгагдаhан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандана. Социалис мүрысөөндэ колхозой Ягодныин отделениин бэрхэшүүл илажа гаранхай. Тэдэнэр техникээ түгэс заhабарилаад, үглөө мүнөөшье тарилгадаа гарахаар бэлэн.

Эндэ хүдэлэгшэдэй олонхинь дүй дуршалтай механизаторнууд, ажалаи үндэр бүтээсэ туйлахатаяа хамта, шанарай түлөө ехэ оролдолго гаргадаг зон. Жэшээнь, тракторай «зүрхэн» болохо мотоор «эмшэлэгшэд»—слесарьнүүд Улзэй Пурбуевич Очиров, Филипп Бальжинимаевич Доржиев гэгшэд 20—30 жэлэй туршада заhабарилгын ажалда хабаадажа байна.

Хафа шэлтэй, түмэр халхабша углаhан электро-гагнууршанай толгой дороhоо сасаржа байhан халуун хурса ошые хараад, МТМ-эйе эрхилэгшэ Станислав Цоктоев иигэжэ хэлэнэ:

— Алтан гартайл хүн даа, шадахагүй юумэниинь хомор.

Харahаар байтарнай үнеэхи хүмнай хэдэн шухала хэрэгсэлнүүдые гагнаадхиба. Ажаллажа байхыень адаглахада, хэрэг ажалаа хүсэд шудалhан, оншотой бэрхэ гагнууршан гэжэ ойлгохоор. Энэмнай тус колхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн, эрхим электро-гагнууршан нүхэр Госак гээшэ. Түмэршэ дархан Батор Цыретарович Батуев — залуу хүн. Гэбэшье уран бэрхэ, сүлхэ ажалладаг дархан. Үдэрэйнгөө даабариие заатал hаа дүүргэдэг. Нүхэдэйнгөө захиhан юумые сагтань хээд лэ байдаг.

— Ажалнайшье тиимэ хүнгэхэн гэхын аргагүй. Үдэр бүхэндэ хэхэ, бүтээхэ юумэмнай ехэ байдаг, оролдохол хэрэгтэй,—гэжэ Батор Цыретарович яралгүйхэн хөөрэнэ.

Мотоор заhабарилдаг цех. Эндэ элдэб түхэлэй двигательнүүдые үншэй механизаторнууд Улзэй Очиров, Филипп Доржиев, Иван Трухин, Владимир Карпович, Вениамин Коротов, Николай Дабаев гэгшэд заhабарилжа, одоошье шадабаритай, шангаар ажаллана. Үдэр бүриингөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тиимэл хадаа техникэ заhабарилгые эхилhэнhээ хойшо тэдэнэй гараар аяар 42 мотоор hайн шанартайгаар заhабарилагдаа. Механизаторнууд Ким Бадмаев Нимбу Сандаков хоёр 33 сеялкэ, 43 плуг, 7 культиватор заhабарилжа, мүн лэ баяр баясхаланда хүртэнэ.

Энэ шухала ажалай эхилхэhээ бүри урид колхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд трактор болон хүдөө ажахын бусад машина, зэмсэгүүдтэ ямар заhабарилгын хэрэгтэй байhыень hайса шалгажа, хаража үзэhэн, ямар тракторта хэды шэнээн заhабарилга хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлhон, заhабарилгын график табиhан юм. Колхоздо бии байгаа 76 тракторнуудай 52-нь заhабарилгада оруулагдаха байба.

Мастерскойн ажалые зүбөөр эмхидхэhэнэй, [заhаба]рилгые бригадно-у[…]гаар ябуулhанай аш[а…] жалта туйлагдана. […]мөөртэй — 20, […] трактор капитальна[…] барилагдажа гарга[…] рэшэлэн уhа бул[…] станци, түсэбөөр ха[…]даhан 33 сеялкэ, […] заhабарилагдажа […]

— Бн наймадахи […] механизатораар ху[…] Тракторaa өөрөө за[…]лаад, тэрээгээрэ […]хада, хэзээдэшье най[…] юм,—гэжэ Ягодный[…]ниин тракторист […] Карпов хөөрэнэ.

Түсэбтэ табан […]рүүшын жэлдэ […] зорилгонуудаа, […] уялгануудаа бодото […] бэелүүлхын тулада […]тайн механизаторнуу[…] шангаар хүдэлнэ. […] дашарамдуулан, […] техникэ заhабарилгаа […] шанартайгаар, дары[…]жэ, хабарай тарилга[…] бэлэдхэлтэйгээр […]рилготой.

Р. БАЛДА[…],
манай […]
Сэлэнгын аймаг.

ОЛЗОТОЙ, ОМОГТОЙ ЖЭЛ

(Үльдэргын „Коммунизм“ колхозой хамтын тоосоото суглаанhaa тэмдэглэл)

...гүүр бүри эртэнhээ ... колхозой түб тосхо... гудамжаар хүлгөөтэй бо... эхилээ hэн. Автомаши... иишэ тиишээ гүйл... Энэ үдэр «Коммунизм» ...хозой тоосоото суглаан ... гэжэ бүри хэдэн ... урид зарлагданхай, хүн ... бэеэ зэhэнхэй байгаа ...

...магhaa түрүүн холын ..., отаранууудта хүдэл... малшад конторын газаа ... Уданшьегүй тосхо... үйлсэ, гудамжануудhaa ...үүд эмхитэйгээр hубарин, ...гаа сугларжа эхилбэ.

Наян долоо наhатай Түдэ... ахай гэжэ алдаршаhан ...элэй түрүүлэгшын ...» машинаар буул... клубэй газаа ерэхэ... баhал үндэр наhатай ...он Шадапов Жамбал Цыбикжапов Жамбал хоёр нэрэтэд эндэ хүрэжэ ерэнхэй байбад.

— Ямар нөён морилбо гээшэб — гэжэ hанаалди. Тамнай hэн хаямта, — гэлдэнэ. Түдэбэйнь ахай баhал торонгүй урдаhaань ингэжэ харюусана:

— Ши Жамбал залуудаа, бригадир ябахадаа, колхозойнгоо суглаанда хүнүүдые суглуулжа ядажа, ябагаар айлай хоорондо хүлэйнгөө холотор гүйдэгөө hанана гүш?

— Тиимэл байгаа. Теэд hайн байдалда ороходоо хүн урдань hалиржа ябаhанаа мартадаг ха юм даа, — гэнэ тэрэнь.

Ингэжэ хөөрэлдэhөөр үбгэдэй клуб соо ороходонь колхознигууд олоороо ерэнхэй, дүүрэн зон нэбшыжэ hууба.

— Дээшээ, дээшээ гарагты, — гэлдээд, гурбан үбгэдые урдуур hуулгажархиба. Түдэбэй ахай зайн галай гэрэлдэ ёлгоэдоно, дадажа юумэ обёорхо болоходоо, гэдэргээ hарабшалан, зонние hөөл ажаглан харана. Абаhaар танижа нэрлэхэ хүн оногдоногүй. Гол түлэб залуушуул, дунда үеын хүнүүд hууна. Яагаа олон булган, араата малгайтай бэреэд, гоё костюмтай, сагаан самсатай эрэшүүл гээшэб. Булта ерэhэн айлшад, ноёд бэшэ, манайхин лэ юм бээз даа гэжэ үбгэн hанаандаа тухайлна.

— Ямаршье hайхан саг гээшэб. Зон ямар баян болооб. Ямар эмхитэйгээр суглаандаа сугларнаб даа, — гэжэ тэрэ хажуудахи нүхэртөө хэлэнэ.

— Тиингүй яахаб. КПСС-эймнай 25 дугаар съездын нээгдэхэ үедэ сугларжа байна ха юмбибди. Зоной сэдьхэл омог баяраар халижа, хүсэл эрмэлзэлээрээ нэгэдэн жагсаhан үе саг бшуу, — гэнэ нүгөөдэнь.

Уданшьегүй колхозой түрүүлэгшэ столойнгоо саана бодожо:

— Зай, нүхэд, зэмнайшье сугларба. Суглаагаа эхилхэмнай гү? — гэнэ.

Колхозой түрүүлэгшэ Леонид Цынгуевич Цыдыпов нютагаа, хүн зоноо hайн мэдэхэ болоhон, холые хаража, ажахыгаа зорилготойгоор ударидан, залуушуулые дэмжэжэ шададаг, зондоошье хүндэтэй, Ярууныйгаа аймаг соо залуу, ургажа ябаhан хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн гэжэ тоологдодог.

Тэрэ тоосоото элидхэлээ тон ойлгосотой hонороор хэлэхэдээ, юhэдэхи табан жэлэй түсэбые колхозойнгоо бүхы зүйлөөр бүрин дүүргэhэн тухай, энэ жэлэйнгээ хабарай тарилгада хэр бэлдэжэ, машина, трактораа заhабарилжа дүүргэhэн тухай, шэнэ машина техникэ олоор абаха аргатай болоhон тухайгаа тодоор ойлгуулба. Мүн түрүү хүнүүдэй амжалта, тэдэнэй баян дүй дүршэл тухай, саашадаа газараа яажа уhалха, үтэгжүүлхэ талаар ябуулагдаhан хэмжээнүүд, колхозойнгоо ойрын жэлнүүдэй зорилго, шэнэ барилга хэхэ тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Колхозой түрүүлэгшын удха түгэлдэр элидхэл хэhэнэй hүүлдэ, үгэ хэлэгшэд колхозойнгоо амжалта, саашанхи хэгдэхэ ажал хүдэлмэри, дутуу дунданууд тухайдаа үргэнөөр хөөрэлдөө.

Эгээл түрүүн эбэртэ бодо мал харадаг малшад болон hаалишадай зүгhөө үнинэй колхозник, дайнай ветеран, коммунист Бадма Ширапов тоосоото жэл соо социалис мүрысөөнэй яажа малшадай дунда эмхидхэгдэhэн тухай тогтоод, партиингаа XXV съездые угтуулан абаhан социалис уялгаяа дүүргэhэн тухайгаа хэлэбэ. Фермэдэ hү haaxa январиин түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Жэлэй түрүүшын кварталай түсэб февраль соо дүүргэхэ зорилготойгоор, hаалишадайнгаа шармайн хүдэлжэ байhан тухай хэлээ.

— Манай фермын хажууда мал бэлшээхэ тээлнигүүдые улам ехэдхэхэ, үшөөл hайн болгохо шухала, — гэбэ.

Автолавкын наймаалагша Б. Ринчинов малшадые hайнаар хангаха гэжэ оролдохо тухай, мүн таряа, үбhэ хураалгын үедэ, нооhо хайшалалганаар hургуулиинхидаи ехэ туhа үзүүлдэг тухай хэлээ. Хонишодой байра байдал hайжаруулха, hаамхай үнеэдэй гүүртэнүүдэй байра байдал үшөөл hайса заhаха, шэнээр бариха гэжэ правлениин хараалаан зорилгые hайшаахаар байна гэбэ. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентэ түрүү механизатор Г. Климов, колхозой экономист Д. Б. Цыдыпов, түрүү хонишодой нэгэн Ленинэй ордентэ Д. Ч. Цыбенова, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ С. А. Бахлаев болон бусад олон шухала асуудалнууд дээрэ тогтоо.

«Коммунизм» колхоз hүүлэй хоёр-гурбан жэлдэ олзотой гараа. Энэ жэлдэ бүришье ехэ олзотой. Олон шухала эдлэл, трактор, машина худалдажа абаа. Колхозой дүрбэн хонишод түл абаха, нооhо хайшалха табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргээ. Жэл бүри зуутан олошорно. Хонишод энэ жэлдэ hайн үрэ дүнгөө арьбадхажа үргэлжэлүүлээ, даб дээрэ зургаан мянгазд хүрэгатай болоод байна. Түрүү хүнүүд малшадай, hаалишадай, механизаторнуудай, барилгашадай дунда олон.

Малай үүлтэр саашадаань улам hайжаруулха, газараа бүри ехээр уhалха, үтэгжүүлхэ, hургуулида оноын сагта шэнэ барилга нэмэн барижа, үхибүүдээ нэгэ халаанда hургадаг болгохо, бүхы ажалай шанар hайжаруулха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ, юумэеэ эзэн еhөөр гамнажа арьбадхаха гэхэ мэтын шухала зорилгонуудые суглаанда хабаадагшад урдаа табяа.

Мүн энэ суглаан дээрэ ажалай журам эбдэжэ, колхозой нэрэ бузарлаhан, архиин хатуус залгижа, аашагуулияа булгаилгаhан зарим хүнүүдэй даари тоншогдожо, тэдэнэй шюурыень hайса халуу бусалгаhан шүүмжэлэлшье хэгдээ.

Тингэжэ колхозой хамтын суглаан эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр болоно үнгэрөө.

Ц. НОМТОЕВ,
Социалис Ажалай Герой, багша.

УРАН HАЙХАНАЙ БҮХЭСОЮЗНА ФЕСТИВАЛЬ

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ДУУ ХАТАР

...үн-Сибириин түмэр замай ...н-Үдын отделениин уран ...ай коллектив энэ үдэн ... наадаяа харуулба. ... уран бэлигтэнэй фес...иин хоёрдохи турта ха...радаа, концертээ XXV ... зорюулаа.

...яадай АССР-эй культу... габьяата хүдэлмэрилэгшэ ...В. Ваулинай хүтэлбэрилдэг ...тивно депогой эрэшүү... академическэ хоор кон... нээгээ. «Байгал-Амарай ...страль тухай», «Би ком...нбн», «Үнгэ будаг тухай» ...» гэhэн дуунууд гүйсэд...

Түмэр замшадай соёлой ордоной дэргэдэ буряад фольклорно бүлэг байгуулагдаhаниинь hайшаалтай. Тус харалгын үедэ энэ бүлэг түрүүшынгээ номернуудые харуулжа, олоной hайшаал магтаалда хүртөө. Тэдэнэр уран гоёор буряад арадай дуунуудые, ёохорой дуунуудые дуулаа. Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. В. Халбаев хуур дээрэ, Х. Цыбенова чанза дээрэ наадаа. Түмэр замай 4-дэхи больницын хоор эрхим hайн бэлэдхэлтэй байгаа гэжэ жюриин гэшүүд тэмдэглээ.

Соёлой ордоной дэргэдэ hаяшаг эмхидхэгдэhэн «Улынхид» гэhэн хатарай ансамбль хадата нютагайнгаа ошото хатар солгёон хүхюутэйгээр хатаржа магтуулаа.

Энэ ордоной камерна хоор үнинhөө хойшо мэдээжэ юм. Тэдэнэр энэ удаа Рахманиновай «Аалихан аялга», Белый гэгшын зохёоhон «Эхэ ороной магтаал» гэhэн дуунуудые уянга hайханаар дуулаа.

Индустриальна -педагогическа техникумэй, «Юбилейный» универмагай, 2-дохи горпромторгын уран hайханай коллективүүд концертын хоёрдохи хахадта өөhэдынгөө уран бэлиг харуулаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Улынхид» гэhэн хатарай ансамбль. 2. Буряадай фольклорно бүлэг.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

> *«Ерээдүй тээшэ бидэ этигэл найдалтайгаар харадагбди, энэ хадаа гэрэлтэй hайхан байха гэжэ мэдэдэгбди». «Ленинэй парти ямар харааннудые абааб, тэдэ булта дүүргэгдэхэ».*
>
> **Л. И. БРЕЖНЕВ.**

ЗАЛУУ ХАЛААН ТУХАЙ БОДОЛНУУД

1976 ОМНАЙ баhал талаантай байнаш даа, шиниил дэбисхэр дээрэ түүхэтэ XXV съездмнай боложо байна ха юм. Коммунис партиин дээдэ шатын хуралдаан. Энэ хуралдаанда үсөөхэн үгэтэй рапорт байба: «Хүндэтэ XXV съездээ — Советскэ Союзай эрхэтэдhээ».

Үнэхөөрөөшье, хүн бүхэнэй hанал сэдьхэлhээ гарадаггүй съездмнай боложо, зосоо ямар нэгэ баяр баясхалангай хүгжэм зэдэлжэ эхилэнхэй. Зүрхэнэй сохисо шанга эршэ дээрээ хүрэжэ ерэнхэй. Нүгөө талаhaань, ажалай амисхал шагнаад үзэхэдэ, нойргүй hүнинүүд олошоронхой, ажалай шэнэ шэнэ бодолдо абтаhан хүнүүд, хүнүүд, хүнүүд... Мартеновскэ пеэшэнүүдэй «улаан ошон саhаяа» шэдэхэнь түргэдэнхэй. Малшадайшье анхарал хурсаданхай, хэн нэгэн хонёош адуулжа ябахадаа, энэ hүрэгэйнгөө саашанхи хуби заяан тухай олон шэнэ хэмжээ ябуулгануудые, юрэнхыдөө түлөө hайн абаха тухайгаа hалан hандангүй бодоно. Бодолнууд, бодолоо бэелүүлгэнүүд — эдэ булта жаргалта hайхан ерээдүйн түлөө, тэрэнэй эзэн — шэнэ хүнэй түлөө. Партиимнай XXV съездшье мүн лэ энээн тухай. Дуулалши, коммунизмын үеын хүн, бүхы манай hайн hайхан hэдэлгэнүүд — хуу баран шинии түлөө, шэнэ үе, шэнэ хүн!

Шинии түлөө совет хүч партиингаа ударидалга доро ямаршье ажалые амисхаалтай болгожо шададаг. Эрдэм ухаанай оньhoop шэнэ шэнэ нээлтэнүүдые туйлажа, мүнөө үеын гүн ехэ техническэ дэбжэлтын оройдо космос түлама шэнжэлгэнүүдээ ябуулжа байна.

Иимэ үе сагта хүнэй болбосорол үндэр. Хэншье хадаа сагайнгаа алхам соо өөрынгөө гэшхэдэл hуларуулхагүйе хүсэдэг. Харин уран зохёолшо тухай хэлэхэ болоо hаа, энэ хүмнай хайшаньшье таби—дүрбэн тэгшэ байха ёhотой ха юм. Иимэ болбосоронги ажабайдалhaa, иимэ болбосоронги өөрынгөө үе сагай хүнhөө гээгдэжэ, хойноhонь шагталдаха болоо hаа, юунэй сэдьхэл зүрхэнэй инженер гээшэб даа. Теэд би мүнөө Буряадай уран зохёолшод хүнэй арада ябанагүй гэжэ таанарта — уншагшадтаа баталан хэлэхые хүсэнэм. Хэлэhэн үгэнүүдэйнгээ этигэл найдалтай байхын тула бодото баримтануудые дурдаха шухала бээзэ? Баримтануудшье байха.

УРАН ЗОХЕОЛ гэхэ гү, али уран үгэ тухай хэлэхэдээ, улад зон тухайгаа хэлэнэб гэжэ hанаха байнаб. Үнэхөөрөөшье, энэ хоёр үгэ яашье hалашагүйл даа. «Ород уран үгын түүхэнүүд» гэhэн гурбан томо боти болохо номой автор П. Н. Полевой 1899 оной декабриин 10-да эдэ номуудаа хэблэлдэ тушаажа, оршол соогоо: **«Хүгжэhэн нийтэ зон уран зохёолшогүй яажа байжа болохоб, эгээл энээн шэнги уран зохёолшо нийтэ зонгүй байжа болохогүй»**, — гэжэ бэшэhэн байна. Харин манай үе сагай эрилгэ энэ хоёрой улам ойро байхыень бүришье ехээр хүсэнэ юм ааб даа Гэхэтэй хамта манай Буряадай Уран зохёолшодой холбоондо мүнөө үеын хүнэй сэдьхэлэй хүмүүжэлые дээдэ шатада байлгахын түлөө, уран зохёолнуудайнгаа харюусахаар байхын тула хэмжээ ябуулганууд абтажал, бэелүүлэгдэжэл байдагынь тэмдэглэхээр. Энэ асуудалтай холбон, поэзи гэхэ гү, али уран үгын тамир байдал тухай тобшохон өөрын hанамжа хэлэжэ туршаха хүсэл байна.

БУРЯАДАЙ ПОЭЗИ газарай габаhaa гарашаhан бэшэ, харин үни сагhaa хойшо арад зоноингоо аманhaa унагаахагүй алтан үгэдэ тоологдожо, угhaa угта дамжуулагдан ябажа байhанаа. Октябриин хубисхалаар ууган газар дээрээ шэнээр түрэжэ, саhал дээрэ мүртэй, саарhан дээрэ нэрэтэй болоhоор, арад зондоо бүришье анхаралтай боложо, өөрыгөө бэдэрэн ябатараа, мүнөө үедэ hайханаа улам дэлбэлжэ, шэнэ үеын хүнэй эрилтэ соо урган бүхэжэн, юртэмсын байдал өөрын нюдөөр, өөрын зүрхөөр хаража, сэдьхэлэй тэжээл хүндэ үгэн, мэргэжэлээ нарин нягтаар мүлинэ. Энэ хэлэгшээ нэгэл баримтаар баталха байнам. Өөрынгөө поэзиин үнэн сэхэ солдадууд болохо буряад поэдүүднай, наhатай залуугүй Москвагай гэхэ гү, али бэшэ бэшэ республиканuудаар номуудаа гаргажа, өөрынгөө уран үгын хилые үргэдхэхэ зуураа, Байгал шадарайнгаа hайхан байгаали, ажалша хүнүүд тухай хөөрэжэ, олон ондоо газарнуудта, олон ондоо уншагшадта мэдээжэ болоно. Эдэ поэдүүдэйнгээ заримыеньшье hаа тоолобол, Николай Дамдинов, Дамба Жалсараев, Чимит Цыдендамбаев, Цэдэн Галсанов, Гунга Чимитов, Мэлс Самбуев, Алексей Бадаев, Чимит-Рыгзен Намжилов, Солбон Ангабаев, Анатолий Щитов, Владимир Петонов болон бусад. Гэхын хажуугаар дэлюун сэлюун Буряад дайдаараа уран үгынгөө ханхинаае зэдэлүүлжэ байдаг бэлигтэй бэлигтэй поэдүүднайш өөhэдынгөө уншагшадай дура сэдьхэл татан, буряад поэзиин эгээ соло дуудалганда нэрээ нэрлүүлхэ дүүшэ хүбүүд, басагад баhал байха. Лопсон Табхаев, Георгий Дашабылов, Галина Раднаева, Владимир Намсараев, Булад Жамчипов. Борис Сыренов, Шагдар Байминов гэхэдэ хэн мэдэхэгүйб? Саашань тоолоо hаа, үшөөш олон байха.

ЖЭЛЬЭЭ ЖЭЛДЭ арадаймнай дунда уран үгэдэ hонирхол улам бүри дээшэлжэл байдаг. Бэлигтэй hайн шүлэгэй номуудшье хэблэгдэн гарадаг. Гэхын хажуугаар мүн бирагүйшэгүүдшье юумэнүүд гараад байжа магадгүй. Энэ ушар хадаа олон нүхэсэлтэй юм бээз, гэбэшье гол hуладхалынь зохёолшын нарин нягтаар хүдэлөөгүй ушар байгаа ёhотой, шэнэ бүтэhэн хүдэлмэри нүхэдэй шүүмжэлэлдэ табигдадаггүйнь баhал ехэ дутагдал гэжэ тоологдохоор.

Хайшаньшье табяад үзэхэдэмнай, уянгата үгэнүүднай хайша хэрэгээр хандадаг юумэ бэшэ, харин халуун зүрхэндөө абажа ябаха арад зонаймнай үнэтэ «эдынь» болоно. Үе бүхэн өөрынгөө нангин уялга дүүргээд, удаадахи үедөө дамжуулан үгэжэ байдаг. Ингэжэл уран үгэ гээшэмнай арад зоной амисхал шэнги тэрэ үеынгөө үзэгдэл шэнжэ харуулан, улам саашаал саашаал дабшана ха юм даа. Энэ бодолтоймолбоgдон, А. В. Луначарскиин хэлэhэн үгэ hанаанда оробо: **«Хэрбээ арад дуулахаа болишоо hаа, тэрэ арад өөрөөшье үгы болоо гэшэ»**. Партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро Советскэ Союз доторхи зуун табяад яhатан **өөрынгөө** хэлэн дээрэ **өөрын**гөө үндэhэнэй болбосорол агууехэ ород арадайнгаа туhаламжаар хүгжөөн байдаг. Манай уран үгэ мүнөө үедэ эгээл үндэр дэлисэдээ ябана гэжэ хэлээ hаа, балай буруу болохогүй. Энээндэ баримтанууд олон. Нэгэдэхи томохон баримтань гэхэдэ, hаяхан болоhон РСФСР-эй уран зохёолшодой съезд дээрэ манай Буряадай Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ Николай Гармаевич Дамдинов РСФСР-эй 33 секретарьнуудай нэгэн болон hунгагдаа. Энэмнай ехэхэн этигэл найдабарч гээшэ ааб даа. Мүн лэ Н. Г. Дамдиновнай уран шүлэг, поэмануудээрээ РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат боложо, манай буряад поэзи энгэртээ алтан медаль толоруулба гээшэ.

ПРОЗООРШЬЕ ХЭДЫ hайн hайхан туйлалтанууд бии гээшэб. Орэнхыдөө, литературымнай хүгжэлтэ ехэ байжа, олонациональна Россиин литературанууд соо өөрыгөө табижа шадаhаниинь манай булганаймнай баяр ха юм даа.

Хоёрдохи талыень абаад үзэхэдэ, манай литература hайн-hайн зохёолнуудаараа мэдээжэ болохоhоо гадна, энэ зохёолнуудаа эмхидхэжэ шадаха ударидалгын хүсэн мүн бага бэшэ удха шанартай байгаа. Дамба Зодбич Жалсараев Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ байха үедөө буряад литератураяа нилээдгүй холо ойгуур суурхуулаад абаhан байха. Манай поэзиин түлөөлэгшэ хэды шэнээн хари гүрэнүүдээр ябаа гээшэб. Ябаhан лэ газартаа Буряадайнгаа литература, уран үгыень харуулан, Байгал шадарай иргүү дуушан орон нютагаа, арад зоноо магтан ябаа. Ингэжэл уран үгэмнай хүлэгтөө мордодог, жолоогоо татангүй, холо дайдануудаар зоридог болонхой.

«Ехэ далайдашве» тамардаг болоhомнай, дали жэгүүрээш бүхэжэhэмнай hайн. Гэбэшье амжалтаараа толгойгоо эрьенгүй, поэзиингээ оршом байдалые зүбөөр ойлгожо, социалис реализмын манг алдангүй, образ гүн гүнзэгыгөөр харуулхаhaa гадна, үндэр дээдэ уран hайханай шадабари хуу хэрэглэжэ, бүтээл зохёолоо эхэ газарhaa холодуулангүй бэшэхэ нэн түрүүшын уялга болоно. Хэрбээ иимэ арга боломжотой хүн байдаг гээшэ hаа, бүхы поэзиин зохёолнуудые захаhаань, бултыень уншажа, шэнжэлжэ байгаа hаа, хай, нилээд лэ дутуу дунданууд суглуулагдаhан, тахир-бохир зүйлнүүд олон лэ байжа болохо. Тиимэ байншьегүй яахаб, ехэ юумэ хэжэ байхада, жэжэ-жожо дутуу дунданууд ямаршье ажал дээрэ гаражал байдаг. Харин поэзидэл гараха ёhогүй байгаа даа. Гэхэтэй хамта hонирхол татахагүй, ямаршье хүмүүжэлэй туhа, нүлөө үзүүлхэгүй юрын юрьеэнэй шүлэгүүд олошорхо болоо hаа — энэ муу. Ушар шалтагааниинь бэдэрхэл эрхэгэй болонобди. Магад, гол шалтагааниинь гэхэдэ: поэт, илангаяа дүршэл багатай залуу поэт хэнhээшье үлүү, олдошогүй үнэтэй сэнтэй «юумэ» бэдэрээб гэжэ, энэш тэрэш тэнгэриин хаяа мүргөөд, гартаал орсоhон юумэнүүдые суглуулжа обоолоод, илгажа шүүжэ абахагүй, энэ зандань орхижорхихо жэшээтэй гү, али шүлэгэй дэбтэршье согсолходоо, дайдын олон янзын шүлэгүүдые бэшэжэ бэшэжэрхёод, тэдэнээ гол нэгэ удхатай болгожо, хоорондонь холбонгүй, өөрынгөө бэшэлгын маягшье харуулжа шадангүй, хахад харгыhaa «морим hулдяа» гэжэ хэлээд бусашаха. Үнэхөөр поэт болохо гэжэ хүсэhэн хүнэй, илангаяа поэзиин хүлэг — Пегас hулдяа гэжэ үгы юм гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

ПОЭТ ХАДАА эрилтэ ехэтэй, үе сагайнгаа поэт hэн байбал, нарата юртэмсын табисуур бүхэли дээрэнь хаража согсолхо, өөрын харасын бии болоhон тухай юу хэлэхэб, тэрээгээрээ мүнөөнэй поэзиин нюур шарай харуулхаhaa гадна, сэдьхэл зүрхэнэйнь гуниг, баяр, бүхы hайн hайхан хүлгөөсынь зураглан, уншагшадайнгаа hонирхол буурууулангүй, харин гэрэлтэ үнгэнүүдыень хурсадхан бэшэжэ шадабал, магад, поэт түрэлэнөө харуулбаб гэhэн тобшолол хэхэ эрхэтэй юм ааб даа. Энэ hаархарш ябадал бэшэ, hайрхааншье бэшэ. Эдэ зүйлнүүдтэ хүрэжэ ерэхын түлөө поэт хадаа хэдэн «сүмбэр ууланuудые» дабаха болоноб? Нэн түрүүн шүүмжэлэлэй хүдэлмэри hайнаар табиха шухала. Ородоор хэлэхэдэ, илангаяа шүлэгэй формо дээрэ «хэн ой руу, хэн түлеэндэ ошохо» гэхэ гү, али поэт бүхэн шүлэг зохёолгын өөр өөрын гуримтай байнгүй, хаанаб даа нэгэ тээ хамтын хэлэтэй байбал, hуладаhан уялаанууд шангадхагдаха байна. Нилээдгүй олон уялаанууд hуларшанхай гэжэ hанахаар. Харахадаш зарим шүлэгүүд прозо доошонь гонзойлгоод ябталжархиhан шэнги байха юм. Үгышье hаа, оршуулга шэнги, мохоо модохир, хэлэндэнь торожо унашахаар hанагдадаг.

ЗАЙ, МҮНӨӨ поэзи бүтээлдэ эгээл түрүүшын зэбсэг болохо хэлэн тухайгаа хэдэхэн үгэ хэлээ. Баян хурса буряад хэлэмнай саашаа болохо бүрээ бэедээ шэнэ үгэнүүдые нэмэн абахаhaa гадна, зарим үгэнүүдээ алдажа гээжэшье байна гэжэ hанахаар байдаг. Ингэжэ хэлэхэ нэгэш бэшэ, олон баримтанууд бии байха. Хэрбээ хэлэн тухай поэзиhээ өөрhөөнь hураа hаамнай: **«Минии сэдьхэл зүрхэнэй зарим дуунуудые элдэбын муу hайн модохир хэлээр тулхабаалжа, hайшаалда хүртэхэб гэжэ hаналтагүй, нихэ болоо hаа, бэеэш зобоожо, намайеш зобооhон хэрэг гээшэ»**, — гэхэ бэшэ аал даа. Үшөө дахин дабтан хэлэхэдэ, зохёол бүтээhэн түрэлхи хэлэмнай эхын уурагтаяа угжаhан сагаан амисхал, эсэгын хүрьhэтэ газар дээгүүрээ дахуулжа, юртэмсын жама ёhонтой танилсуулhан бата хуби заяанай жолоо. Эхын дамжуулhан сагаан амисхал, эсэгын барюулhан хуби заяанай жолоо, — энэ хоёр нангин зүйлнүүдээ поэзиин теэритой холбон, бата хүсэ олон, өөрын харгы замтай, хүнүүдые хойноhоо дахуулжа; өөрынгөө уран үгөөр юртэмсын байдал тухай хэлэжэ hонирхуулжа шадаха поэдэй гол зорилгын нэгэн гэжэ хэмнайшье мартажа болохогүй хуулитай байха зэргэтэйбди.

ЖЭЛ ЕРЭХЭ бүри поэдүүднай олошоржол байдаг. Иимэ болохо тумань, иимэ хөөрөөн шухала гэжэ hанахаар. Эндэ хэлэгдэhэн олон ондоо хабсаралтануудай ёhoop, поэдүүдээ шата шатада илгаха hаналшье байгаагүй. Бултанайнгаа ажал хүдэлмэри хараад үзэхэдэ, энээн тухай hаналаа табихада, магадгүй, ямаршьеб даа эрилтэнүүд гарашаhан шэнгиш байжа болохо. Энэ хүрэжэ ерэhэн поэдүүднай хуу булта өөр өөрын харгы замтай, уянгата үгэнүүдээрээ уншагшадаа хойноhоо дахуулха шүлэгшын суранзан охитой, оньhон мэргэжэлтэй, зүрхэнүүдтээ охи халуутай, хэн хэниинье өөр өөртөө hахалтан hамбайтан байна ха юм. Зүгөөр Пегас хүлэгүүдэйтнай тахын элэхэ болоо hаа, хажуу тээhээнь хараад: «моринойтнай тэрээхэн тахын хадааhан hолхигоножо унахаа ябана» гээ паа, энээндэ ёрбогод гэжэ дураа гутангүй, «эhэмш даа» гэжэ хүлэгөө дахяад тахалхадаа, энээндэ баршхаатахаhaa ондоо оюун байба гээшэб.

БУРЯАДАЙМНАЙ УРАН зохёолшодой холбоон залуу халаан тухайгаа анхарал оролдолго саг үргэлжэ гаргажа байдаг. 1975 ондо республикымнай залуу бэшэгшэдэй IX конференци болоо hэн. Ужам Буряадаймнай урда хойто, баруун зүүн талаhaa урган гаража ябаhан залуу поэдүүд энэ конференцидэ хабаадажа, халуун халуун хэлсээ хөөрөөнүүд боложо, нилээдгүй туhатай шанартайгаар ажалаа ябуулжа, шэнэ поэдүүд, илангаяа буряад поэзиин секцидэ хабаадагшад хүүемэ уран үгын долгин соо хэдэн үлэр байхаhaa гадна, уншагшаднай, Багшанарай институдай студентнэр олоороо ерэжэ, үнэн сэдьхэлhээ ажалдамнай халуунаар хандалсажа, нимгэн сэдьхэлтэй поэдүүдээ уяраагаа hэн. Иимэ конференци боложо байхадаа, залуу үетэндэмнай ехэл туhатай байна. Конференцидэ ерэhэн залуу поэдүүдшье өөhэдынгөө зэргые поэзиин хэмжүүрнүүдэй хүсэндэ нугархагүйгөөр жэгдэ барижа шадаа. Дороhоо өөдэ ургажа ябаhан шэнэ поэдүүднай хэд гээшэб гэхэдэ, Батоев Баатар, Ебухаев Жорж, Дугаров Эрдэни, Доржиева Долгор, Доржигутаров Дансаран, Цырендоржиев Цыдып, Сыренов Владимир, Токтохоева Вера, Ринчино Геннадий. Эдэндэ бэлиг үгтэнхэй, уран үгынгөө хүмүүжэл болбосорол дээшэлүүлхэ нангин хэрэг дүүргэжэ шадаа hаа, үе сагайнгаа бэеэ олонги дуушад болохонь дамжаггүй. Теэд энэ шата хүрэтэрөө нилээдгүй хүсөө гарган дабшаха олон шатанууд байна даа.

ЭНЭ ЗЭРГЫН доодо тээ гэхэ гү, али саада тээнь баhа нэгэ зэргэ байха. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, баhал тон залуу халаамнай, уран зохёолой зам тээшэ өөhэдынгөө алхамуудые татаха hанаатай болоjо ябаhан hурагшад — 4-дэхи классhaa 10-дахи класс хүрэтэр уран зохёол бэшэжэ туршадаг дүүхэйнэрнай.

Эдэнэй слёт жэл бүри боложо байдаг, мүнөөншье жэлдэ март hара соо болохоёо байна. Эдэ слёдууд жэл бүри ехэ hонирхолтойгоор үнгэржэ байдаг, нёдондо энэ слёднай повесть асаржа, стол дээрэ табижархёо hэн. Энэ повестиин автор Захааминай аймагай Мэлэ-Бартын hургуулиин 7 класс дүүргэhэн hурагша Надя Шагдурова болоно. Манай литературада hонин үзэгдэл даа. Мүнөө үедэ Надя энэ повестьёо заhажа байна. Хүсэд шанартаа хүрэхэдөө, ном боложо хэблэгдэн гараха юм бээзэ.

ТОБШО ТЭДЫГЭЭР хэлэхэдэ, ингэжэл манай Буряадай литературын hалаа болохо поэзиин хуби заяан түрэл партиин гол анхарал доро улам hалбаран, энгэртээ Россингаа лауреадай алтан медаль толоруулан, уянга зэдэлмэ ерээдүй руугаа этигэл найдалтайгаар харан, эгээл нангин үгэнүүдые арад зондоо хандуулан, коммунизм тээшэ дабшаhан зэргэдээ баяр дүүрэн алхалаг лэ!

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА,
поэтесса, республикын шангай лауреат.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ФИНАНСЫН БОЛОН СТРАХОВАНИИН ОРГАНУУДАЙ БҮЛЭГ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Юhэдэхи табан жэлэй болон 1975 оной түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэhэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** нимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

Астраханцева Слава Епифановна — Железнодорожно районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансын таhагай ахалагша инспектор.

Мункуев Бато Базарович — Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансын таhагые даагша.

Орсоев Матвей Матханович — Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй страхованиин инспекциин начальник.

Ринчинов Сүхэ-Баатар Балданович — Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансын таhагые даагша.

Серявина Александра Николаевна — Кэшүүрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансын таhагай ахалагша инспектор.

Теремецкая Евгения Владимировна — Буряадай АССР-эй финансын Министерствын штатна таhагай начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной мартын 10.

НЭГЭ ТОСХОНОЙ ЕХЭ БАРИЛГА

Хяагтын аймагай Үнгүрхы тосхондохи нэгэ гэр соо мотоорой хүнхинэхэ, хюрөөгэй шааяха абяан үглөөнhөө үдэшэ болотор таhалдадаггүй.

Энэмнай модошо дархашуулай мастерской гээшэ. Эндэхи бүхы хүдэлмэринь оньhожоруулагданхай, — гэжэ техник-барилгашан А. Жарников хөөрөө hэн.

Мастерскойдо хүдэлдэг модошо дархан Алексей Чекин, тэрэнэй туhалагша Станислав Кандинский гэгшэд гэр байрын шухала зүйлнүүд болохо сонхын, үүдэнэй колодонуудые бүтээдэг.

— Мүнөө үедэ энэ hууриндамнай хоёр байратай долоон гэр хойно хойноhоо бодхоогдожо байнхай. Бидэнэр барилгашадай хүдэлмэри хангахын тула оролдосо ехэтэйгээр хүдэлнэбди, — гэжэ тэдэнэй нэгэн яаралтайгаар дуулгана.

Эндэхи «Заря» колхозой фермэ, отаранууд дээрэ тугал, хурьгад абтагдажа, хабарай тарилгада техникэнь заhабарилагдажа байхаhaa гадна, барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, байрын гэрнүүдые, ажаhуудалай бусад байранuудые олоор бариха гэhэн зорилго барилгашадай урда табигданхай.

Арбадахи табан жэлэй туршада таряашадай ажаhууха хоёр байратай долоон гэр, 320 хүнэй hууритай соёлой байшан, 90 хүнэй hууритай хүүгэдэй ясли-саад, магазин ба стадион гэхэ мэтэ баригдаха юм.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада яhала ехэ барилга хэгдэhэн байна. Колхозой правлениин, сельскэ Соведэй, эмнэлгын пунктын гэрнүүд, 320 хүнэй hууритай hургуули, хоёр байратай 14 гэр баригдаа. Гадна 500 тонно үтэжүүлгэ хадагалха склад, ороохо сэбэрлэдэг пункт, Мөөрөөшэ, Үнгүрхы hууринуудта тугалай хоёр байра, Хара-Бусын hууринда 800 хониной байра, 100 ехэ гахайнуудай байра баригдаа. Мүн лэ малай байрын хажууда долоон худаг үрэмдэгдэн малтагдаhан байна.

Б. ЖАМБАЛОВ, манай корр.

А. СУРМАЧ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

Олоной хабаададаг лектори

Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулидахи түрэлхидэй лекториин ээлжээтэ хэшээл дүтэлжэ, классай хүтэлбэрилэгшэд яарана хэбэртэй... Энэ һургуулида 828 һурагшад һурана. Классай хүтэлбэрилэгшэд үхибүүдэй түрэлхидэй хэниинь мүнөөдэр лекцидэ ерэжэ шадахаб, хэниинь холын ажалда гаранхайб, амаралтада байнаб гэхэ мэтээр бүридхэн тоолоно.

Үдэшын долоон саг боложо, зуугаад түрэлхид һургуулида ерэбэ. Лекториин хүтэлбэрилэгшэ, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багша Лина Лыгденовна Дамдинова хэшээл нээгдэһэн дээрэ тоолоод, бүхэсоюзна «Знание» бүлгэмэй гэшүүн Октябрь Ринчинович Раднаевта үгэ үгэбэ. Тэрэнэй лекциинь темэ: «Уласхоорондын байдал».

Хоёрдохи лекцинь «Бага классай һурагшадые хүмүүжүүлгын онсо илгаанууд» гэһэн темэдэ зорюулагдажа, эхин классай багша Елисавета Юндуновна Зандраева уншаба. Удаань түрэлхид үхибүүдэйнгээ класс класстань орожо, багшанартайнь хөөрэлдэбэд.

Энэ лекториин хүдэлмэри 1967 онһоо эхилэнхэй. Һара бүхэндэ хэшээлынь боложо байдаг. Багшанар, врачнар, «Знание» бүлгэмэй гэшүүд эндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Һуралсалай энэ жэлдэ түрэлхидэй урда һонирхолтой лекцинүүдые аймагай прокурор Н. М. Новолотский, арадай судья Д. Г. Хаманов, багшанар В. Б. Хышыктуев, Д. Г. Бадиев гэгшэд уншаһан байна.

Лекториингоо хүдэлмэриһөө гадна, багшанар совхозойнгоо холын фермын малшадта ошожо, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, концерт табидаг юм. Түрэлхид һургуулиингаа багшанарые халуунаар, эгээл хүндэтэй айлшад болгон угтадаг.

Д. САНДАНОВ.

Баатар хүбүүнэй дурасхаалда

ЛВРЗ-дэ ажаллажа байһанаа сэрэгэй албанда мордоһон комсомол, хилын харуулшан Николай Петровой дурасхаалда зорюулагдаһан митинг заводой комсомолшууд үнгэргэбэ.

Залуу сэрэгшэ 1969 оной мартын 2-то Даманскын арал дээрэ баатарай үхэлөөр унаа һэн. Тиин тэрэ сагһаа хойшо жэл бүхэндэ геройн мүнхэ дурасхаалда зорюулагдаһан митинг тус заводто заншалта болонхой.

Н. Петров 15 наһатайһаа ЛВРЗ-дэ ажаллажа эхилээ һэн. Сэрэгэй албанда мордотороо, хэдэн мэргэжэл шудалһан, ажалдаа һайнаар хандажа хүдэлдэг байһан юм.

Сэрэгшэ мартын 2-ой тэрэ үдэр хорото дайсанай буугай һомондо дайрагдахынгаа урда фото-зурагуудые хэжэ үрдеэ һэн. Тэдэ зурагуудынь хаа хаанагүй тараа бэлэй. Мүнөө геройн баатаршалга совет арад зоной дунда хэтэ мүнхэ. Алас-Дурна зүгэй пароходствын буксиртэ сэрэгшын нэрэ үгтэнхэй. Улаан-Үдын судна бүтээдэг заводой зуудахи буксир комсомол хүбүүнэй нэрээр нэрлэгдэнхэй. Мүн олон тоото комсомол-залуушуулай бригада, пионерэй дружинанууд Н. Петровой нэрэмжэтэ юм. Манай хотын үйлсэ Н. Петровой нэрээр нэрлэгдэһэн байна. Гадна, дурасхаалдань хүшөө бодхоогдонхой. Тиихэдэ заводой Н. Петровой нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай бригада Улаан-Үдэ соогоо партиин XXV съездэдэ зорюулагдаһан комсомол-залуушуулай бригаданuудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлээ.

Митингдэ предприятиин шефтээ абаһан һургуулинуудай һурагшад байлсаа. Митингые заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь А. Щевцов нээгээ. Эндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадай зүгһөө заводой директорэй орлогшо Ф. А. Абагаев, геройн эхэ — М. З. Петрова, Н. Петровой нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай коллективэй бригадир В. Иванов болон бусад үгэ хэлээ. Сэрэгшын хүшөө дээрэ баглаа сэсэгүүд табигдажа, митинг Советскэ Союзай гимн наадалгаар түгэсөө.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Улаан-Үдэ хотын болон республикын колхоз, совхозуудай клубууд, соёлой ордон, кинотеатрнуудта март һарада харуулагдахаар шэнэ уран һайханай кинофильмнүүд абтаһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын «Дружба», «Прогресс», «Октябрь», «Эрдэм» болон бусад кинотеатрнуудта иимэ кинокартинанууд харуулагдажа эхилбэ. Совет киноискусствын үнинэй мастернуудай нэгэн Иосиф Хейфиц гэгшын экран дээрэ гаргаһан **«Единственная»** гэһэн уран һайханай, үнгэтэ фильм олоной анхарал татана. Павел Нилинэй **«Дурь»** гэһэн рассказай удхаар табигдаһан фильм дотор совет гэр бүлын инаг дуран, ажабайдал тухай һонирхолтойгоор харуулагданхай. Фильмын гол геройнуудай нэгэн официантка Ганюша эшэвагай ролине залуу актриса Елена Проклова шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ шадаа гэжэ тэмдэглэмээр. Москвагай драмын театрай актёр Валерий Золотухин Николай Касаткинай рольдо наадана. Валерий Золотухин ирагуу гоёор дуу гүйсэдхэжэ шададагаараа кино харагшадта мэдээжэ болонхой. Илангаяа тэрэ «Хозяин т[айги]», «Пропажа свидетеля» гэһэн фильмүүдтэ милициин старшина, лейтенантын рольнуудые эрхим һайнаар гүйсэдхэһэнэй удаа олондо мэдээжэ болоһон юм. «Единственная» гэһэн фильм «Дружба» кинотеатрта [ү]нөө харуулагдажа эхилээ.

Нүгөөдэ — **«[К]огда наступает сентябрь...»** гэһэн фильмые Эдмонд Кеосаян экран дээрэ табиһан байна. Киногой мэдээжэ артист Армен Джигарханян фильмын герой Левон Погосянай рольдо наадана.

«Мосфильмын» киностудида зохёогдоһон **«Принимаю на себя»** гэһэн фильм Г. Напралов, С. Туманов гэгшэдэй гайхамшагта революционер-ленинецүүдтэ зорюулжа бэшэһэн гурбан зохёолой удхаар экран дээрэ гаргагдаһан байна. Түрүүшынь хоёр фильмүүд соо Николай Бауман, Камо («Николай Бауман», «Последний подвиг Камо») гэгшэдэй хуби заяан тухай хэлэгдэһэн байгаа. Гурбадахи киногой гол герой — Коммунис партиин мэдээжэ ажал ябуулагша Г. К. Орджоникидзедэ зорюулагданхай. Фильм дотор СССР-эй хүндэ промышленностиин түрүүшын нарком ябаһан Орджоникидзиин ажал ябуулга тухай харуулагдана.

«Сто дней после детства». Энэ фильм мүн лэ «Мосфильмын» киностудида зохёогдоһон. Фильм соо эдир залуу наһан, түрүүшын инаг дуран тухай һонирхолтойгоор харуулагданхай.

Энээнһээ гадна, балшар жаахан үхибүүдэй хаража, энеэжэ садамаар фильмүүд энэ һарада харуулагдажа эхилэнхэй. Жэшээнь, **«Дорогой мальчик»** гэһэн Сергей Михалковой зүжэгэй удхаар табигдаһан кинофильм дотор Совет оронoй үхибүүнэй капиталис оронуудаар аяншалһан тухай хэлэгдэнэ. **«Честное волшебное»** гэһэн нүгөөдэ фильм үльгэртэ аймхай, залхуу, һалан басаганай яагаад хүмүүжэһэн тухай һонирхолтойгоор харуулагдана. Фильм соо дуу, хүгжэм, хатар танца элбэг.

Киргизэй, Армениин, Грузиин союзна республикануудай киностудинуудта зохёогдожо гараһан **«Красное яблоко»**, **«Здесь, на этом перекрестке»**, **«Первая ласточка»** гэһэн кинокартинанууд олоной анхаралда табигдаба.

Мүн бусад фильмүүдэй дунда Болгариин, Египедэй кинематографистнуудай бэлдэһэн **«Любовь»**, **«Белое платье»** гэһэн картинанууд бии.

СПОРТ

БАРИЛДААН, БАРИЛДААН...

△ ДҮРЭ БУЛЯАЛДАЛГЫН барилдаагаар «Буревестник» бүлгэмэй Россин Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Дагестанай АССР-эй ниислэл — Махачкала хотодо үнгэргэгдөө һэн.

Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 3-дахи курсын студент, спортын мастерта кандидат Вячеслав Мархаев хүндэ шэгнүүртэ барилдахадаа, бүхы уулзалгануудаа эдэбхитэй һайнаар үнгэргэжэ, «Буревестник» бүлгэмэй Россин Соведэй чемпион болобо.

Тус институдай студент Виктор Ринчинов, Багдаринай хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер, СССР-эй спортын мастер Федор Махутов, Зүүн Сибириин технологическа институдай багша Владимир Вострецов гэгшэд хоёрдохи һууринуудта гараа.

△ «БУРЕВЕСТНИК» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын тула дүрэ буляалдалгын барилдаагаар түгэсхэлэй наадан Минск хотодо болобо.

Бүхы союзна республикануудай барилдаашад энээндэ хабаадаа. РСФСР-эй суглуулагдамал команда нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Белоруссиин, Узбекистанай барилдаашад удаадахи һууринуудта гараһан байна.

Манай республикын түлөөлэгшэд Виктор Ринчинов, Владимир Балданов, Владимир Вострецов дүрбэдэхи һууринуудые эзэлбэ.

△ СУУТА ГЕНЕРАЛ Д. М. Карбышевай нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө дүрэ буляалдалгын барилдаагаар бүхэсоюзна мүрысөөн һаяхан Белоруссиин ССР-эй Гродно хотодо үнгэргэгдэжэ, манай Эхэ ороной 48 хотын 260 гаран барилдаашан тэрээндэ хабаадаһан байна.

Буряадай багшанарай институдай 3-дахи курсын студент, спортын мастерта кандидат Владимир Балданов 57 килограммай шэгнүүртэ барилдахадаа, ехэ амжалта туйлаба. Хүнгэншэг шэгнүүртэ аяар 21 спортсмен суглараһан байгаа. Манай залуу барилдаашан 6 хүнтэй (эдэнэй дүрбэниинь спортын мастернууд) ковер дээрэ уулзахадаа, бархүсэтэй, дүршэл шадабаритай байжа, бүхэсоюзна мүрысөөндэ илаба. Энэнь манай барилдааша хүбүүнэй ехэ амжалта гээшэ. «Буревестнигэй» ахалагша тренер В. Н. Иванов энэ талаар ехэ габьяатай юм.

Тиихэдэ В. Вострецов, И. Гармаев — тус тустаа хоёрдохи, Б. Дашинамжилов, В. Мархаев дүрбэдэхи һууринуудые эзэлһэн байна.

△ ДҮРЭ БУЛЯАЛДАЛГЫН барилдаагаар «Труд» бүлгэмэй России Соведэй чемпионат Калинин хотодо үнгэргэгдэбэ.

Манай багшанарай институдай студент, «Труд» бүлгэмэй областной соведэй эдиршүүлые һурган бэлдэдэг, СССР-эй спортын мастер Баяр Цыренгармаев энэ ехэ нааданда хабаадан, 74 килограммай шэгнүүртэ барилдахадаа, бултыень диилэжэ, чемпионой нэрэ солодо хүртөө.

Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуули дүүргэһэн Сергей Дансаранов гурбадахи һуурида гараһан байна.

△ БАГШАНАРАЙ институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультет дүүргээд, сэрэгэй албанда байһан спортын мастер Кирилл Балдаев Забайкалиин сэрэгэй округой суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахань.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Итанцын леспромхозой болон Таловска түмэр-бетонно конструкциин заводой хүдэлмэришэдэй дунда бүмбэгэтэй хоккейгээр наадаха дуратайшуул олон юм. Тиин эдэнэр сүлөөтэй сагай бии болохотойл зэргэ мүльһэн дээрэ гаранхай, хоорондоо наадажа байхыень харахат. Прибайкалиин аймагай бусад предприятинуудай дундаһаа эдэ хоёр командын хоккеистнүүд хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг юм. Һаяхан үбэлэй хаһын дүүрэһэндэ зорюулагдан үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ түмэр бетонно конструкциин заводой спортсменүүд модошодой командые шүүжэ гарахадаа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наадаанай үе.

П. ГРИГОРЬЕВ.

ЧЕМПИОН ТОДОРБО

Эрхүү хотодо даам наадалгаар өөр хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ нааданда манай республикын даам наадагшад — прибор бүтээлгын заводой слесарь Николай Баранов, Улаан-Үдэ хотын нэгэдэхи һургуулиин юһэдэхи классай һурагша Сергей Терновский гэгшэд хабаадалсаһан байгаа.

Манай республикын түлөөлэгшэд мүрысөөнэй эхинһээ шадамар бэрхээр наадажа гарахадаа, хоюулаа түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн байна.

Даам наадалгаар өөр хоорондоо республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө эхилһэн нааданда түрүүшын һуури хубаалдаһан, үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Сергей Терновский 1974 оной чемпион Николай Баранов хоёр чемпионоо тодоруулхын тула дахинаа наадаһан байгаа. Эдэ хоёрой дунда гурбан наадан үнгэргэгдөө. Тиин Николай Баранов хоёртонь шүүжэ, нэгэ уулзалгадань тэнсэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Даам наадагшад Баранов, Терновский болон авиазаводой хүдэлмэришэн Николай Кулаков гэгшэд РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө болохоёо байһан мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Энэ наадаһань Новосибирск хотодо апрелиин 9-һөө 25 болотор үргэлжэлхэ юм.

С. КОЗАРЕНКО.

Хилын саанаһаа

телефон телеграф радио

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ҺУРГААЛДА ҮНЭТЭ НЭМЭЛТЭ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын дүнгүүдые дэлхэйн хэблэл шэнжэлхэдээ, энэ шухала политическэ хэрэгэй бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай байһые, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта, эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаанай түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ даадан байдалай түлөө тэмсэлдэ КПСС-эй үнэн сэхэ байһые тэмдэглэнэ.

СОФИ. «Марксизм-ленинизмын һургаалда коммунизмын түлөө тэмсэлэй бодото дүй дүршэлдэ, КПСС-эй шэнэ үнэтэ нэмэлтэ — КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй удха шанарые ингэжэ тодорхойлжо болоно, — гэжэ Болгариин «Отечествен фронт» газетэ бэшэнэ. — Советскэ Союзай, дэлхэйн социализмын ба түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй ерээдүйдэ ехэ этигэл найдабари съезд түрүүлхэһээ гадна, эдэнэй урда үшөө эли харяа түсэб нээгээ».

ВАРШАВА. «КПСС-эй түүхэтэ XXV съезд СССР-эй ниитэ-экономическа саашанхи хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые тодорхойлоо. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха гээшэ эдэнэй гол зорилго болоно, — гэжэ Польшын «Глос працы» газетэ «Ленинэй зааһан зам» гэһэн статья соогоо бэшэнэ. — Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаанай харгы замаар совет арадые, ороноо хүтэлхэ байһанаа Ленинэй суртал һургаалнуудта үнэн сэхэ Советүүдэй оронoй коммунистнуудай парти XXV съезд дээрээ үшөө дахин батална. Эб найрамдалта политика бэелүүлгэдээ Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэл дотор гаргагдаһан шэнэ үүсхэлнүүдтэ эхи табиһан байна. Эдэ үүсхэлнүүд эб найрамдалта түүхэтэ программые улам баяжуулна, эдэнь бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арадуудай зүгһөө халуунаар һайшаан дэмжэгдэнэ».

УЛААН-БААТАР. КПСС-эй XXV съездын дүнгүүд хадаа социализмын, коммунизмын гэрэлтэ лайхан суртал һургаалнуудай, эб найрамдалай, дэбжэлтын, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааһан байдалай үзэл сурталнуудай илан мандахын түлөө тэмсэлэй түүхэтэ шата болоно гээд Монголой хэблэл тэмдэглэнэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ, коммунис байгуулалтада, бата эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ ехэ амжалтануудые туйлахыень Арадай Монголой ажалшад совет коммунистнуудта, агууехэ совет арадта хүсэнэ гэжэ «Үнэн» газетэ Монголой олонниитын түлөөлэгшэдэй олон тоото лаhамжа дурадхалнуудые толилходоо онсолон заана.

БОНН. КПСС-эй XXV съездын дүнгүүд ФРГ-дэ наринаар шэнжэлэгдэхэ байна. Эб найрамдал хамгаалха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, али алиндань ашатай туһатай али бүхы харилсаа холбоо хүгжөөхэ талаар СССР-эй гадаадын политическэ алхамууд шухала удха шанартай байна гэжэ ехэ ехэ газетэнүүд тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай залан сэхэ эб найрамдалта хараа шугам, Коммунис партиин зэргэнүүдэй бата жагсаал тэмдэглэгдэнэ. Амгалан ёһоор зэргэ оршохо хараа бодол саашадаашье бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа КПСС-эй съезд шууд сэхээр баталаа гээд «Франкфуртер альгемайне» газетэ бэшэнэ.

Совет коммунистнуудай Москвада болоһон съезд дээрэ эб найрамдал хангаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байха үедэ, Баруун Германиин хархис этэгээдүүдэй түлөөлэгшэдтэй, ХДС-һээ бундестагай депутадууд А. Дрегертэй, В. Маркстай уулзалганууд Пекиндэ үнгэргэгдэһэн байна гэжэ «Дойче фольксцайтунг» газетэ онсо анхаралаа хандуулна. Дайн дажар хадаа заатагүй болохо ёһотой, «энэмнай тиимэшье муу хэрэг бэшэ» гээшэ гэжэ тоолохо шухала гээд Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд эдэнэртэ найдуулаа. Тиигэжэ Пекин һанал бодолоороо дэлхэй дээрэхи бүхы хархис этэгээдүүдтэй тон адли байһанаа элирхэйлэн харуулба бшуу.

ДЕЛИ. СССР-эй хүсэнэй улам ургажа байһые, совет арадай асари ехэ туйлалтануудые КПСС-эй XXV съезд харуулаа гэжэ Индиин газетэнүүд бэшэнэ.

Совет коммунистнуудай хуралдаан эб найрамдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын ба һалбаран бадаралтын шэнэ үе нээгээ, капитализмын, колониализмын ба шэнэ түхэлэй колониализмын хүсэнүүдтэ үшөө нэгэ шанга сохилто хээ гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ. Совет гүрэнэй бүхы ажал ябуулга, тодорхойлон хэлэхэдэ, Индохигадай ба Анголын арадуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө үнэн зүб тэмсэлые дэмжэлгэһээ эхилээд, США-гай харилсаагаа һайжаруулга хүрэтэр һайн һайхан уг зорилготой байна.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН

США-гай гүрэнэй секретариин хөөрөөн

ТАСС

Гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» журналда статья толилуулба. Энээн соонь гол түлэб совет-американ харилсаан тухай хэлэгдэнэ. Президент Дж. Фордын «шахардуу байдал һуларуулга» гээшэ юун бэ гэжэ һаяхан ойлгуулан хэлэһыень элирхэйлжэ үгэхыень Г. Киссинджерые гуйһан байгаа.

Дж. Форд Флоридын телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, «хүсэндөө түшэглэн, эб найрамдалта политика США-гай саашадаашье бэелүүлжэ шадахын тула шахардуу байдал һуларуулхые» США оролдохо ёһотой гээд мэдүүлһэниинь мэдээжэ.

Энэ политикын удхые элирхэйлэн харуулмаар таарун үгэ англи хэлэн дээрэ үгы байна, политическэ үгэ хүүртэ хэрэглэгдэдэг «детант» гэжэ француз үгэ, минии һанахада, тааранагүй гэжэ Дж. Форд хэлээ һэн.

Дж. Фордын хэлэһэн үгэ политикын удхада бэшэ, харин «үгэ хүүртэ» хабаатай байна гэжэ энээн тушаа Сагаан байшангай мэдүүлгэ соо хэлэгдээ һэн гээд Г. Киссинджер харюусаа. Президентын мэдүүлгэ политикадаа ямар нэгэ хубилалта хэхыень элирхэйлэн гэршэлнэгүй гэжэ Г. Киссинджер хэлэбэ. Сагаан байшан энээн тушаа тодо ойлгосотойгоор мэдүүлээ һэн, энэнь тиимэ гэжэ би һайн мэдэнэб.

Һүүлэй хэдэн жэл соо Советскэ Союз тушаа политикадаа Холбоото Штадууд манай уеын бодото байдалые анхаралдаа абахые оролдоһон байна гэжэ гүрэнэй секретарь мэдүүлээ. Нэгэдэхеэр, манай шэнэ түүхэдэ түрүүлэн Советскэ Союз США-тай тэн адли хүсэ шадалтай болобо бшуу; хоёрдохёор, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй бии байлга түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй онсо эрхэ байдал байгуулна, мүнөө үедэ болоһон дайн байлдаан бүхы хүгжэлтые усадхан үгы хэхэдээ болохо байна; гурбадахяар, бүхы дэлхэйн хүн зон эб найрамдал хүсэнэ.

Стратегическэ добтолхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай удаан болзорой шэнэ хэлсээ баталха шухала гэжэ Г. Киссинджер онсолон тэмдэглээ.

Американ-совет харилсаанай мүнөөнэй политика бүхы дээрээ яһала амжалтатай һайнаар хүгжэжэ байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Һүүлэй долоон жэл соо бидэ хэдэ хэдэн шухала хэлсээнүүдые баталһан байнабди.

Гэхэ зуура, Г. Киссинджерэй хэлэһэнэй ёһоор, «энэ политика али бүхы асуудалнуудаар үгээ ойлголсолгын үндэһэ һууритай бэшэ байна. Үзэл сурталнай эбсэшэгүй тад ондоо гэжэ США ойлгоно». Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэ Советскэ Союзай дэмжэлгэ, туһаламжа үзүүлдэг байһан тухай тогтон хэлэхэдээ, тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: Советскэ Союз арадай-сүлөөрэлгын хүдэлөөе саашадаашье дэмжэхэ юм гэжэ коммунис суртал һургаалтай танил хүн бүхэн ойлгохо байха. Энэнь хадаа коммунис үзэл сурталай хубинь, коммунис түүхын хубинь болоно.

ПАРИЖ

Тэмсэлэй түрүү зэргэдэ

ТАСС

Парагвайн түрүү үзэлтэй ба демократическа хүсэнүүдые А. Стресснерэй зонхилхы гурим хашана, харшална. Һүүлэй үедэ 200 гаран хүн баригдажа хаагдаа. Тиихэдээ ороной Коммунис партида гол сохилто үгэхые оролдонс гээд Парагвайн Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Рейнальдо Марин «Юманите» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Хэды хашалта харшалалта, хардалга мүрдэлгэнүүдые хээшье һаань, арад зоной тэмсэл үдэрһөө үдэртэ улам үргэдэнэ гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Парагвайн арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөө үргэдхэхыень Парагвайн Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь дэлхэйн олонниитые уряалба.

ВАШИНГТОН

Элшэ хүсэнэй асуудалнууд

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд экономикын ба элшэ хүсэнэй асуудалнуудаар гол советнигүүдтэеэ зүблөө үнгэргэбэ. Зүблөөнэй һүүлээр президент элшэ хүсэнэй асуудалнуудаар бэшэг конгресстэ элгээгээ. Элшэ хүсөөр өөһэдыгөө хүсэд хангахамнай Холбоото Штадуудта үшөөл үды байна гэжэ энээн догор хэлэгдэнэ.

Элшэ хүсэнэй талаар США ехэ бэрхэшээл түбэгүүдтэ ороод байнхай. Орон дотор нефть абалга жэлһээ жэлдэ доошолно. Сагаан байшангай толилһон баримтануудай ёһоор, 1970 онойхитой сасуулбал, 1975 ондо нефть болбосоруулан абалга 13 процентээр доошолоо. Ондоо тээһээ худалдажа абалга үргэдэнэ. Нёдондо жэл хариин оронуудһаа нефть абалга 20 процентээр дээшэлһэн байна.

УРИН ДУЛААНАЙ АМИСХАЛ

Март һара хабарай түрүүшын һара гэжэ тоологдодог. Юуб гэхэдэ, астрономууд хабарай үдэр һүни хоёрой тэнсүү үе — мартын 23-һаа, фенологууд булжамуур, алаг туун шубуудай ниидэжэ ерэһээр, сагай уларилые шэнжэлэгшэд — суудхын дунда зэргын температурын нуль градусһаа дээшэлхэ үеһөө хабарай эхилһые хараадаа абадаг.

Хабарай эхилхэдэ, үдэрнүүд ута боложо, ан амитад, шубуу шонхор, байгаали һэргэжэ, наранай тойросо дээгүүр болодог. Энэ һарада дунда зэргээр 7—12 градус дулаан болоһон байдаг.

Буряадтамнай март һарада нарата сэлмэг үдэрнүүд илангаяа олоор үзэгдэнэ. Хабарай ерэһэн тэмдэг хаа хаанагүй бии болодог.

Урдын жэлнүүдэйхидэ орходоо байгша оной март һарада 1—3 градусаар дулаан байхаар хүлеэгдэнэ. Һарын туршада дунда зэргээр 6—15 градус хүйтэн байха зэргэтэй.

Мүн һарын туршада 2—7, хойто аймагуудта 5—10 миллиметр шииг нойтон ороxo. Ехэнхидээ бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, түрүүшын, мүн хоёрдохи арбан хоногой тэн багта багахан саһан ороxo. Баруун хойто зүгһөө секундын 15—17 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

Мартын 11-һээ 14 болотор, 22-һоо 26 болотор хүйтэншэг үдэрнүүд үзэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Һүниндөө 20—25, хойто аймагуудта 25—30, үдэртөө 5—10 градус хүйтэн байха.

Эгээл дулаан үдэрнүүд түрүүшын арбан хоногой һүүл багта, гадна һарын 16-һаа 21 болотор, 26-һаа 31 болотор үзэгдэхөөр хараалагдана. Тиин үдэртөө 3—8 градус дулаан болохо.

Бэшэ сагта һүниндөө 13—18, хойто аймагуудта 18—23, үдэртөө 0—5 градус хүрэтэр хүйтэн байха.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга шадархи һуурин газарнуудта мартын 6-һаа 15 болотор, 21-һээ 24 болотор 27—32, үдэртөө 6—11 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Мартын 16-һаа 20 болотор, 26-һаа 31 болотор үдэртөө 0—5 градус хүрэтэр дулаарха.

Түрүүшын арбан хоногой тэн багта, хоёрдохи ба гурбадахи арбан хоногой һүүл багта баруун хойто зүгһөө секундын 15—17 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые ажабайдалда бэелүүлхэ. «Табан жэл — хүн бүхэнэй хэрэг» — түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Нөөсэ аргануудые — табан жэлэй албанда» — В. Богдановай статья. «Эдэбхитэдэй ажалда оролсоходо» — К. Жалсараевай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалга» — Л. Мартыновагай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түрүүшын ургаса» — С. Андрусенкын фоторепортаж.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Зураг бүхэндэ — наран» (үнгэтэ). 12.20 — «Үхибүүдтэ [кино]фильм» — «Приключения жёлтого чемоданчика» (үнгэтэ). 13.50 — Забһарлалга. 14.00 — «СССР-эй арадай хатарай гүрэнэй академическэ ансамблиин үдэшэ» (үнгэтэ). 15.20 — «Баатаршалга» — теле-суглуулбари. 16.50 — «В одном микрорайоне» — туужа (3-дахи бүлэг). 17.50 — Забһарлалга. 18.35 — СССР-эй арадай хатарай гүрэнэй академическэ ансамблиин үдэшэ (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ».

«Орбита». 21.45 — «Баатаршалга» — теле-суглуулбари. 22.15 — «Ород дуунууд ба романснууд» (үнгэтэ). 23.00 — «В одном микрорайоне» — туужа (3-дахи бүлэг). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Улаан-Үдэ» гэһэн хотын программа. 19.55 — Телевизионно һонин. 20.15 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин студентнэрэй концерт. 20.55 — Киноочерк.

«Орбита». 21.15 — «Миллионы Олега Акулинина» — баримтата фильм.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров. БурАССР Н-00443. Заказ №